

แนวทางการพัฒนาพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว

ธันวาคม 2559

แนวทางการพัฒนาพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภาวิณี เลิศนวลจันทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว

ธันวาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แนวทางการพัฒนาพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว
ธันวาคม 2559

ภาวิณี เลิศนวลจันทร์. (2559). แนวทางการพัฒนาพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (การกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: อาจารย์ ดร.สุนทร นิมเนตพันธ์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative research) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คนเจ้าหน้าที่และบุคลากร จำนวน 7 คน และผู้ใช้บริการพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสารจำนวน 120 คนแบ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการภายในพื้นที่ จำนวน 60 คน และกลุ่มผู้ใช้บริการจากภายนอก 60 คน โดยใช้การสำรวจสภาพ ปัญหา และการจัดการพื้นที่โดยทั่วไปและใช้แบบสัมภาษณ์ ที่มีการกำหนดขอบเขตแบบสัมภาษณ์ไว้ จำนวน ทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากรและผู้ใช้บริการด้านสถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านพื้นที่ทางนันทนาการ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการบริหารจัดการ(Management)ของพื้นที่ให้บริการนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร ควรมีการวางแผนแผนการบริหารจัดการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดยเน้นการพัฒนาและปรับปรุง ในส่วนที่พื้นที่ให้บริการนันทนาการต่างๆ ให้มีความสมบูรณ์ ทันสมัย และสามารถบริหารจัดการพื้นที่ที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีวางแผนการจัดการพื้นที่ต่างๆในนโยบายในปิงบประมาณต่อไป ช่วย ให้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ด้านบุคลากรและผู้ใช้บริการ (Man) ของพื้นที่ให้บริการนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร เจ้าหน้าที่และบุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในพื้นที่นันทนาการ สามารถให้บริการ แนะนำ ดูแล ฏวระเบียบข้อบังคับ ดูแลพื้นที่ทางนันทนาการให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสม

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (Materials) ควรเน้นการบริหารวัสดุในการ ดำเนินงานพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารให้เหมาะสมกับพื้นที่กึ่งงบประมาณมีการ ปรับปรุง ซ่อมแซม ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ โดยการวางแผนนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนาการ(Money) ของพื้นที่ให้บริการนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร ต้องมีแผนและนโยบายบริหารจัดการงบประมาณที่มีให้ครอบคลุม เน้นการพัฒนาที่ ก่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการจัดเก็บค่าบริการที่เหมาะสมกับพื้นที่

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF THE RECREATION AREAS OF
THE SIGNAL DEPARTMENT OF THE ROYAL THAI ARMY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Program in Sport, Leisure and Tourism
at Srinakharinwirot University

December 2016

Pawinee Lertnualchan. (2016). *Guidelines for the Development of the Recreation Areas of the Signal Department of the Royal Thai Army*. Thesis M.A. (Sports, Leisure and Tourism). Bangkok: Graduate School Of Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Sumonratree Nimnatipun.

The purposes of the research were to suggest guidelines for development of the recreation areas of the Signal Department of the Royal Thai Army. This study was qualitative research with semi – structured interviews. The sample subjects were chosen by random sampling from the Recreation Area Management Department consisting of two executives and seven officers, and one hundred and twenty customers of the recreation areas consisting of sixty internal customers and another sixty from the outside. The questionnaires were used to collect information about the conditions of the areas to create guidelines to develop the recreation areas of the Signal Department. They were designed to collect four fields: 1) management, 2) officers and service providers, 3) areas, materials and facilities, and 4) money. The results are listed as follows.

In terms of recreation area management, the executive should provide short-term and long-term plans emphasizing on the area facility development and continuous maintenance, as well as plans for the next fiscal year for maximum efficiency in area management.

In the field of the officers and service providers of the recreation area in the Signal Department, each staff member must fully understand and be skillful in specific areas to perform recreational activity supervision and enforce regulations at the areas as well as providing customer satisfaction.

In the field of the areas, materials and facilities, the Signal Department should emphasize managing any materials in recreation areas to conform with the budget by focusing on the regular maintenance under the budget in order to get the most out of it.

For money management in the recreation areas, the Signal Department should provide a suitable budget administration plan focusing on improving the areas and purchasing additional materials to meet the expectations of customer. The department can also consider adjusting the entrance fees to comply with each location.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร
ของ
ภาวณลีเลศนวลจันทร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่..... เดือนธันวาคมพ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุนทรตรี นิมเนตพันธ์)

(รองศาสตราจารย์ดร. ภาคภูมิ รัตนโรจนากุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุนทรตรี นิมเนตพันธ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เทเวศร์ พิริยะพูนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.สมนรรตริ นิ่มเนติพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเข้าใจเป็นอย่างดีและกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ดร. ภาคภูมิ รัตนโรจนากุล รองศาสตราจารย์ เทเวศร์ พิริยะพูนท์จนผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อุษากร พันธุ์วานิช อาจารย์ รศ.สมควร โพธิ์ทอง อาจารย์ ดร. อนันต์ มลารัตน์ ซึ่งให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถาม รวมถึงคณาจารย์คณะพลศึกษาทุกท่าน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษา และมีความสามารถทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ ผศ. ชัยโรจน์ สายพันธ์ อ.ดร. อนันต์ มลารัตน์ พันโทหญิง มาริกา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา พันเอกนราวุฒิ พันโทไพรัตน์ หอมพรม ทองม่วง รวมถึงข้าราชการทหารและผู้ใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ที่ให้ความกรุณาและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณท่านเจ้ากรมการทหารสื่อสารที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ให้ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวเลิศนวลจันทร์ผู้ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนแนวคิดต่างๆ ช่วยส่งเสริมผลักดันและให้ความช่วยเหลือมาโดยเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น พี่ๆ น้องๆ ในคณะพลศึกษา เพื่อนนันทนาการรุ่น 25 และพี่ๆ เพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอดจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี

ภาวิณี เลิศนวลจันทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการและพื้นที่นันทนาการ.....	24
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกรมการทหารสื่อสาร กระทรวงกลาโหม.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิจัย.....	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	61
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผลการวิจัย.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก.....	76
ภาคผนวก ข.....	92
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	94

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 วงจรการจัดการ..... 15

บทนำ

บทที่ 1

ภูมิหลัง

สภาพแวดล้อมของสังคมในโลกยุคปัจจุบันโดยเฉพาะอิทธิพลของกระแสทุนนิยมทำให้ผู้คนแสวงหาความสุขจากวัตถุมากขึ้นก่อให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีทั้งด้านอาชีพการงานเศรษฐกิจสังคมและการเมืองสังคมโลกมีแนวโน้มแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมีการแข่งขันสูงประกอบกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันถูกทำลายอย่างต่อเนื่องสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลทำให้เกิดความเครียดเกิดโรคภัยไข้เจ็บและก่อให้เกิดปัญหาสังคมรุนแรงมากขึ้นคุณภาพชีวิตของบุคคลเกิดจากการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขซึ่งประกอบด้วยความสุขทั้งทางกายและทางจิต ดังคำกล่าวที่ว่าจิตใจที่สดใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ดังนั้นการรักษาสมดุลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจจึงเป็นสิ่งจำเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยนันทนาการจะช่วยรักษาสมดุลทำให้บุคคลสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้เนื่องจากนันทนาการเป็นกลไกที่สำคัญของชีวิตเป็นกิจกรรมที่กระทำในยามว่างด้วยความสมัครใจเกิดจากแรงจูงใจภายในทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองสังคมและประเทศชาติ(กรมพลศึกษา. 2555)

การเลือกใช้เวลาว่างหรือการเลือกทำกิจกรรมนันทนาการของประชากรเปลี่ยนไปตามยุคสมัยพบว่าคนไทยมีเวลาว่างเฉลี่ยคนละ 3.6 ชั่วโมงต่อวัน โดยผู้ชายจะมีเวลาว่างมากกว่าผู้หญิงประมาณ 25 นาทีต่อวัน สำหรับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครใช้เวลาว่างเฉลี่ยมากที่สุดถึงวันละ 4.3 ชั่วโมง รองลงมาเป็นภาคกลาง 4.0 ชั่วโมง ส่วนภาคเหนือ ใช้เวลาน้อยที่สุดวันละ 3.5 ชั่วโมง สำหรับกิจกรรมยามว่างที่คนไทยใช้เวลาไปมากที่สุด คือ การดูโทรทัศน์ รองลงมา คือการดูวิดีโอ ดีวีดี วีซีดี การเข้าร่วมกลุ่มสังคม - ชุมชน การฟังวิทยุ การฟังสื่อทางเสียงช่องทางและการอ่านหนังสือ-สิ่งพิมพ์ต่างๆ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557) ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามามีส่วนในการใช้เวลาว่าง ในยุคของโลกข่าวสารในปัจจุบัน สังคมต้องเผชิญปัญหากับกิจกรรมนันทนาการรูปแบบใหม่ของผู้คนในยุคนี้ การใช้เวลาในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละคนในแต่ละวัน เป็นสิ่งที่สำคัญ กิจกรรมส่วนใหญ่ในหนึ่งวันของคนไทยจะอยู่ในรูปของกิจกรรมส่วนตัว รองลงมา คือ การทำงาน หรือการศึกษา และพักผ่อน ตามลำดับ ดังนั้น เมื่อเวลาถูกใช้ไปกับกิจกรรมเหล่านั้น จึงทำให้เวลาว่างที่จะมาทำกิจกรรมนันทนาการในชุมชนร่วมกันจึงลดน้อยลงไปด้วยแนวทางที่ดี คือ ควรมีการให้การศึกษ ความรู้ ปัญญาแก่คนในสังคม สามารถเลือกใช้กิจกรรมนันทนาการที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม

นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม ต่างๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง โดยไม่มีการบังคับหรือเข้าร่วมด้วยความสมัครใจมีผลก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุข สนุกสนานหรือความสุขสงบ และกิจกรรมนั้นๆ จะต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดความสุข ความพอใจ ผู้ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการชนิดใดนั้น ย่อมพอใจในกิจกรรมนั้น ผลที่ได้รับทำให้เขามีความสุขสดชื่น เพลิดเพลิน สนุกสนาน พอใจในชีวิตและสังคม กิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานรากของสังคม สร้างความปรองดองในชาติเป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้เป็นแกนหลักของสังคมไทยและทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการใช้กิจกรรมนันทนาการอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นกลไกการพัฒนาสังคมและพัฒนาชาติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านนันทนาการ ได้แก่ อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อรองรับการร่วมมือของประชาคมอาเซียนด้านประชาสังคม และวัฒนธรรมอาเซียนส่งเสริมประชาชนให้ประกอบกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน สร้างและพัฒนามาตรฐานนันทนาการแห่งชาติ ได้แก่ มาตรฐานด้านบุคลากรด้านการบริหาร ด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก (กรมพลศึกษา. 2555) ภาครัฐจึงต้องเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วม สร้างกิจกรรมนันทนาการ จัดหาพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมนันทนาการ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

พื้นที่นันทนาการ พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจหรือเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ เป็นพื้นที่ที่จะให้ผู้คนมาผ่อนคลาย หลังจากทำงานหนักมาทั้งวัน เช่น สนามเด็กเล่น หรือสวนสาธารณะขนาดเล็ก ลานกีฬา โดยมีบริเวณที่สามารถใช้สอยร่วมกัน เพื่อให้ประชากรพบปะซึ่งกันและกัน ลักษณะช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพราะปกติบุคคลจะใช้เวลาการทำงาน และศึกษาเล่าเรียน 8-10 ชั่วโมง เวลาในการพักผ่อนอีก 6-8 ชั่วโมง ทำให้บุคคลมีเวลาว่างอีกประมาณ 2-4 ชั่วโมงต่อวัน พื้นที่นันทนาการจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และชุมชนให้มีความน่าอยู่ (คัชณศิลป์ บุญพิทักษ์สกุล. 2558: 17) แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการ คือการหาวิธีสร้างปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาองค์ประกอบของการจัดการพื้นที่นันทนาการให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นโดยใช้องค์ประกอบหลายด้านมาประกอบ เพื่อสามารถบริหารจัดการพื้นที่นันทนาการต่างๆ ให้ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ามาใช้บริการและมีการจัดการพื้นที่นันทนาการที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

กรมการท่องเที่ยว สังกัดกระทรวงกลาโหม ตั้งอยู่ที่ถนนพระราม แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร วางแผนอำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตจัดหา ส่งกำลังซ่อมบำรุงบริการในกิจการของเหล่าทหารสื่อสาร อุปกรณ์สายสื่อสาร

สนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชา และการสื่อสาร ตลอดจนการสงครามข่าวสารของกองทัพบก กรมการทหารสื่อสาร เป็นหน่วยงานราชการ ที่มีการจัดพื้นที่ให้บริการนันทนาการสำหรับบุคลากร มีพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ มีสถานที่สำหรับออกกำลังกาย เช่น โรงยิมเนเซียม สนามฟุตบอล สนามเปตอง สนามเทนนิส สระว่ายน้ำ ศูนย์ออกกำลังกาย เป็นต้น ไว้เพื่อรองรับความต้องการทางด้านนันทนาการของข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ รวมไปถึงข้าราชการที่พักอาศัย บุตรหลาน ครอบครัวข้าราชการ ประชาชนทั่วไป เนื่องจากประชากรที่อาศัยในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีความต้องการพื้นที่และกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย จะทำอย่างไรให้พื้นที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนหลายกลุ่ม มีการจัดสรรพื้นที่ให้เหมาะสมมากขึ้น เกิดการกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้เลิกใช้เวลาว่างเข้ามาใช้พื้นที่ให้บริการทางนันทนาการ เกิดการพัฒนาทางที่เหมาะสม เกิดความพึงพอใจ เกิดความเจริญของงามของบุคคล อันได้แก่ความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยเพื่อศึกษา “แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร” เพื่อเป็น แนวทางการให้กรมการทหารสื่อสารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา อุปกรณ์สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2555-2559) นำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุง แก้ไข จัดสรรพื้นที่ทางนันทนาการให้มีคุณภาพ เหมาะสม ได้มาตรฐาน ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้าใช้บริการที่หลากหลาย เป็นการจูงใจให้ประชาชนเลือกเข้ามาใช้กิจกรรมนันทนาการ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา และเป็นแนวทางในการวางแผนระบบการบริหารการจัดการของหน่วยงานอื่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และการจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

ความสำคัญของงานวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพ ปัญหา การจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการ ของ กรมการทหารสื่อสาร เพื่อเป็นแนวในการพัฒนาการบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ ตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้บริการ สามารถสร้างแรงจูงใจให้มีการเลือกใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการทำ กิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ และสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อ พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข รวมทั้งจัดสรรพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารให้เกิดประโยชน์ สูงสุดนอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ทำวิจัยและผู้สนใจต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ ผู้พักอาศัย ผู้ใช้บริการพื้นที่ทาง นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร จำนวน 2,435 คน (ข้อมูลจากกรมการทหาร สื่อสารสำรวจ เดือนพฤษภาคม 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจสภาพพื้นที่และสัมภาษณ์สัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายบริการจัดการดูแลพื้นที่ทางนันทนาการ และผู้ใช้บริการพื้นที่นันทนาการของ กรมการทหารสื่อสารโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับในการสัมภาษณ์ได้แก่

1. ผู้บริหาร จำนวน 2 คน
2. เจ้าหน้าที่/บุคลากรในหน่วยงาน จำนวน 7 คน
3. ผู้ใช้บริการพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสารจำนวน 120 คน โดยแบ่งออกเป็น
 - 3.1 กลุ่มผู้ให้บริการภายในพื้นที่ จำนวน 60 คน
 - 3.2 กลุ่มผู้ให้บริการจากภายนอก จำนวน 60 คน

การสัมภาษณ์จนกระทั่งข้อมูลที่ได้ไม่มีการแปรผันเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่ สิ่งที่เป็นจริง พบเห็นเป็นประจำ เป็นอยู่ในปัจจุบัน เกี่ยวกับ สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก พื้นที่ทางนันทนาการ

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือสิ่งที่มาขัดขวางสภาวะที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการพื้นที่ทางนันทนาการในกรมการทหารสื่อสาร

พื้นที่ทางนันทนาการ หมายถึง บริเวณสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ทางกรมการทหารสื่อสารได้จัดสรรไว้เพื่อให้บุคลากร ประชาชนทั่วไปเข้ามาใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ เช่น ส่วนหย่อม สนามกีฬา ลานอเนกประสงค์ สนามเบดมินตัน สนามเปตอง สระว่ายน้ำ เป็นต้น และ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีสร้าง ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาองค์ประกอบของการจัดการพื้นที่ให้บริการด้านนันทนาการในกรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร ให้ดียิ่งขึ้น เพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่มี ให้สามารถดำเนินการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

นันทนาการ หมายถึง เป็นสถาบันทางสังคมหรือแหล่งศูนย์กลางของสังคมเพื่อให้บุคคลหรือสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแล้วก่อนให้เกิดอารมณ์สุข และสามารถพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในงานวิจัยนี้หมายถึงพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

กรมการทหารสื่อสาร หมายถึง สังกัดกระทรวงกลาโหม ตั้งอยู่ที่ถนนพระราม 5 แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ มีภารกิจหน้าที่ วางแผนอำนวยความสะดวก ประสานงาน แนะนำ กำกับการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตจัดหา ส่งกำลังซ่อมบำรุงบริการในกิจการของเหล่าทหารสื่อสาร อุปกรณ์สายสื่อสารสนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชา และการสื่อสาร ตลอดจนการสงครามข่าวสารของกองทัพบกกำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดทั้งการฝึกและศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การศึกษาค้นนี้เป็นลำดับขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นในการนำเสนอดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการและพื้นที่นันทนาการ
5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกรมการท่องเที่ยว กระทรวงกลาโหม
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา

การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

ส่วนความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาไทยนั้น หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดีถ้าเป็นกริยาใช้คำว่า “พัฒนา” หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

สนธยา พลศรี (2547: 3) พัฒนาโดยความหมายจากรูปศัพท์จึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจความหมายดังกล่าวนี้เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ นักพัฒนาบริหารศาสตร์ได้ให้ความหมายของการพัฒนาเป็น๒ระดับคือความหมายอย่างแคบและความหมายอย่างกว้างความหมายอย่างแคบการพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทำให้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพเพียงด้านเดียวส่วนความหมายอย่างกว้างนั้นการพัฒนาเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทั้งด้านคุณภาพปริมาณและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นไปพร้อมๆ กันไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

สุทธธณัฏ โอบอ้อม (2557: 7-8) แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาอธิบายได้ว่าสืบเนื่องจากสภาพธรรมชาติที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคมมนุษย์โดยธรรมชาติย่อมอยู่รวมกันเป็นกลุ่มไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยวแต่มีข้อยกเว้นที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพังเช่นฤๅษีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกันเป็นต้นว่าครอบครัว (family) เผ่าพันธุ์ (tribe) ชุมชน (community) สังคม (society) และประเทศ (country) และเมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกทีในแต่ละกลุ่มจะต้องมีผู้นำกลุ่มและผู้ตามคือประชาชนหรือคนในกลุ่มรวมทั้งมีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มหรือการจัดระเบียบภายในกลุ่มซึ่งอาจเรียกว่าการบริหารหรือการพัฒนาภายในทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความสุขและในบางกรณีการควบคุมดูแลหรือผู้บริหารขณะที่การควบคุมดูแลหรือการจัดระเบียบนั้นเรียกว่าการบริหารที่กล่าวมานี้เป็นมุมมองในแง่ของนักบริหารแต่ถ้าในมุมมองของนักพัฒนาอาจเรียกผู้บริหารและการบริหารนั้นว่านักพัฒนาและการพัฒนาตามลำดับด้วยเหตุผลเช่นนี้มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการพัฒนาได้ง่ายและทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่าที่ใดมีกลุ่มที่นั่นย่อมมีการพัฒนา"อาจเกี่ยวข้องกับภายนอกด้วยเช่นกรณีการติดต่อประสานงานการต่อสู้หรือการทำสงครามกับกลุ่มอื่นสภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมาโดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่เช่นในระดับประเทศอาจเรียกว่านักบริหารหรือผู้บริหารขณะที่การควบคุมดูแลหรือการจัดระเบียบนั้นเรียกว่าการบริหารที่กล่าวมานี้เป็นมุมมองในแง่ของนักบริหารแต่ถ้าในมุมมองของนักพัฒนาอาจเรียกผู้บริหารและการบริหารนั้นว่านักพัฒนาและการพัฒนาตามลำดับด้วยเหตุผลเช่นนี้มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการพัฒนาได้ง่ายและทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่าที่ใดมีกลุ่มที่นั่นย่อมมีการพัฒนา

สุทธธณัฏ โอบอ้อม (2557: 11-12) การพัฒนาอาจจัดแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ ได้แก่

1. การพัฒนาทางเศรษฐกิจหมายถึงการพัฒนาด้านการผลิตการจำหน่ายจ่ายแจก การแลกเปลี่ยนการลงทุนเพื่อให้ประชาชนไม่ยากจนเป็นต้น
2. การพัฒนาทางสังคมหมายถึงการพัฒนาด้านจิตใจแบบแผนพฤติกรรมรวมตลอดทั้งความสัมพันธ์ของคนในสังคมเพื่อแก้ปัญหาต่างๆในสังคมเป็นต้น
3. การพัฒนาทางการเมืองหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสร้างกระบวนการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยและประชาชนในประเทศมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายเป็นต้นพร้อมกันนั้นยังได้จัดกลุ่มการให้ความหมายค่าว่าการพัฒนาออกเป็น ๔ กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่หนึ่งมีความเห็นว่าการพัฒนาหมายถึงความเจริญเติบโต (growth) อันเป็นการเพิ่มของผลผลิต (output) ซึ่งกระทำโดยระบบสังคม (social system) ร่วมกับสิ่งแวดล้อม (environment) เช่น การผลิตข้าวเพิ่มขึ้นการสร้างถนนสะพานเขื่อนหรือบ้านเรือนให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้สิ่งเหล่านี้มากขึ้น

กลุ่มที่สอง มีความเห็นว่า การพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการกระทำ (development is change in the with performs) เช่นมีการเปลี่ยนแปลงระบบสังคมระบบการเมืองและระบบบริหาร เป็นต้น

กลุ่มที่สามมีความเห็นว่าการพัฒนาหมายถึงการเน้นที่วัตถุประสงค์เป็นหลักถ้าเป็นการบริหารจัดการก็ต้องบริหารจัดการด้วยวัตถุประสงค์ (management by objectives) คือการปฏิบัติงานมุ่งไปที่วัตถุประสงค์นั่นเองการพัฒนาตามความเห็นของกลุ่มนี้จึงขึ้นอยู่กับที่วัตถุประสงค์ว่าผู้กำหนดวัตถุประสงค์จะได้ระบุไว้อย่างไรมีอะไรบ้างที่ต้องการปัญหาต่อมาก็คือวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นนั้นมีเหตุผลหรือได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใดซึ่งถ้าวัตถุประสงค์ของประเทศประชาชนในประเทศก็น่าจะเป็นผู้มีส่วนร่วมรับรู้สนับสนุนหรือได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นด้วยอย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายจะมีการกำหนดไว้กว้างๆ เช่นเป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง เป็นต้น

กลุ่มที่สี่มีความเห็นว่าการพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงโดยการวางแผน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานตามความเห็นของกลุ่มนี้เน้นว่าการพัฒนาอยู่ที่การมีแผนและการนำแผนไปดำเนินการเพื่อกำหนดหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นๆ

กลุ่มที่ห้ามีความเห็นว่าการพัฒนาหมายถึงความทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพโดยคุณลักษณะทั้งสองแง่นี้ไม่อาจแบ่งแยกออกจากกันได้เด็ดขาดคือทั้งปริมาณและคุณภาพต้องควบคู่กันไปเสมอในแง่ของปริมาณผลของการพัฒนาสามารถมองเห็นได้เป็นวัตถุจับต้องและวัดผลได้ง่ายเช่นเงินเดือนเพิ่มขึ้นรายได้เพิ่มขึ้นมีถนนหนทางโรงเรียนมหาวิทยาลัยหรือโรงพยาบาลส่วนในแง่คุณภาพจับต้องไม่ได้วัดผลได้ยากเช่นการพัฒนาให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์สุจริตรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมมีความอดทนขยันหมั่นเพียรรักระเบียบวินัยและความสะอาดเป็นต้นและเป็นความจริงเสมอว่าการพัฒนาส่วนใหญ่จะเน้นในแง่ของปริมาณทั้งสิ้นเพราะสามารถที่จะวัดได้ยิ่งสังคมเจริญมากขึ้นเท่าไรการพัฒนาจำต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รู้เฉพาะเรื่องของสาขาที่ตนชำนาญโดยขาดความสนใจในความเป็นมนุษย์ในวงกว้างออกไปการวัดผลการพัฒนาจึงเน้นไปที่ความสำเร็จในด้านสาขาวิชาชีพของตนเป็นส่วนใหญ่เช่นนักเศรษฐศาสตร์จะวัดผลสำเร็จของตนด้วยการเพิ่มผลผลิตรายได้ประชาชาติเพิ่มการส่งออกเพิ่มการอุตสาหกรรมและเพิ่มการลงทุนเป็นต้นโดยคำนึงถึงมนุษย์น้อยมาก

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา (2553: 15-19) แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในชนบทของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ยังยากจนข้นแค้น มีความด้อยทั้งในทางสุขภาพ ร่างกายและฐานะทางสังคม ภาระหน้าที่ของงานพัฒนาชุมชน คือการจัดปัดเป่าแก้ปัญหาต่างๆ ของประชาชน หรืออีกนัยหนึ่ง ปรับปรุงชุมชนชนบทให้พ้นจากความยากจนโรคภัยไข้เจ็บ และความไม่รู้ต่างๆ โดยมุ่งหวังจะให้ชาวชุมชนชนบทได้มีความสุขดังที่ชาวเมืองกำลังได้รับอยู่ในเวลานี้บ้าง ดังนั้น การพัฒนาชุมชน ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน โดยมีแนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ดังนี้

1. ความร่วมมือรัฐและชุมชน (Partnership)

แนวความคิดนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่า การพัฒนาที่ได้ผลดีที่สุดและถาวรที่สุดนั้นควรจะเกิดจากพลังและขีดความสามารถของชุมชนที่ได้ผนึกกำลังกันขึ้น ผสมผสานกับการสนับสนุนจากพลังของการปกครองแห่งรัฐ การที่จะให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียวนั้นนอกจากยากที่จะประสบความสำเร็จและผลงานไม่มั่นคงถาวรแล้ว ยังอาจนำไปสู่การขยายช่องว่างและความขัดแย้งระหว่างพลังทั้งสองฝ่าย สังคมใดที่ปล่อยให้ชุมชนพัฒนาไปตามธรรมชาติด้วยความสามารถของชุมชนเอง สังคมนั้นก็มีแต่จะถอยหลัง และนอกจากนั้น ยังเผยให้เห็นถึงความสำเร็จสมรรถภาพของรัฐบาลด้วยในทางกลับกัน ถ้าหากสังคมใดรัฐเป็นผู้ทำให้ประชาชนฝ่ายเดียว การพัฒนาจะเป็นไปอย่างเชื่องช้าและยังเป็นการเสริมสร้างทฤษฎีแบบคอยให้ผู้อื่นมาช่วยเหลือตลอดเวลาในหมู่ประชาชน ผลซึ่งตามมาก็คือจะมีการพัฒนาแต่ทางด้านรูปธรรม แต่ทางด้านตัวคนหรือนามธรรมนั้นจะไม่ได้ได้รับการพัฒนาเลย

ความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนนี้จึงประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (Local Participation) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหา การวางแผนการดำเนินกิจกรรมมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและการสนับสนุนของรัฐจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ที่ว่า สามารถสนองปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความรักและห่วงใยในกิจกรรม ช่วยประสานช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชน และนอกจากนี้ยังก่อให้เกิดพลังกลุ่มอีกด้วย

2. การช่วยเหลือตนเอง (Aids Self Help)

แนวความคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองนี้ได้เป็นความเชื่อที่เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานของนักพัฒนาตลอดมา ว่าวิธีการที่จะช่วยเหลือคนอื่นนั้น วิธีที่ดีที่สุดก็คือการช่วยอยู่ตลอดไป ซึ่งย่อมาหมายความว่า ตราบใดที่รัฐบาลยังต้องคำจุนช่วยเหลือประชาชนแบบเลี้ยงเด็กไม่รู้จักโตแล้ว การช่วยเหลือก็ปราศจากประสิทธิภาพ แนวความคิดการช่วยเหลือตนเองนี้ได้เป็นหลักการสากลไม่เพียงแต่งานพัฒนาชุมชน แต่รวมถึงงานสังคมสงเคราะห์อื่นๆ หรือแม้กระทั่งคำสั่งสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่กล่าวไว้ว่า ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนในระดับชุมชนหรือสังคมก็เช่นเดียวกันที่จะต้องยึดหลักการช่วยเหลือตนเองเสียก่อน แล้วถึงจะให้ผู้อื่นมาช่วยได้

การช่วยตนเอง หมายถึง ประชาชนสามารถเข้าร่วมปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สามารถเข้าแก้ไขข้อขัดข้องส่วนรวมของชุมชน ฉะนั้นจึงเป็นการระดมสรรพกำลังทั้งปวงของชุมชนไม่ว่าจะเป็นกำลังคนหรือทรัพยากรธรรมชาติเข้าสู่อการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม สรรพกำลังดังกล่าวนี้อาจมีข้อจำกัดอยู่บางประการ ด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความสามารถ และกำลังงบประมาณ เป็นต้น ความช่วยเหลือจากภายนอกจึงยังมีความจำเป็นที่จะเข้ามาแก้สถานการณ์ในระยะนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ว่าจะช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถช่วยตัวเองไปตลอดรอดฝั่ง

3. ความคิดริเริ่มของชุมชน (Local Initiative)

การที่ประชาชนจะสามารถช่วยตัวเองได้ ประชาชนก็ต้องได้รับการนำความคิดที่ถูกต้องจนมีทฤษฎีและศรัทธาต่อการพัฒนาไปในแง่บวก จนถึงขนาดที่สามารถแสดงความคิดริเริ่มทำงานตามโครงการพัฒนาโดยมีต้องรอให้ทางรัฐเป็นผู้เข้ามาชักชวนหรือกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา ความคิดริเริ่มที่มาจากภายนอก มักจะไม่ค่อยตรงกับความต้องการและปัญหาของชุมชน และมักจะไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากประชาชนด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าหากชุมชนยังลังเลและไม่เต็มใจที่จะออกความคิดริเริ่ม ก็เป็นเรื่องจำเป็นที่ทางฝ่ายรัฐจะต้องเข้าไปนำความคิดและกระตุ้นเตือนให้ชุมชนเกิดความเคลื่อนไหว ทั้งนี้โดยใช้วิธีการรวมกลุ่มและการให้การศึกษาแก่ชุมชนเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความคิดริเริ่ม

ความคิดริเริ่มของชุมชน นอกจากจะมีขึ้นได้ด้วยแรงดลใจและความสนับสนุนจากภายนอกแล้ว ก็ยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้ ถ้าหากชุมชนนั้นตระหนักถึงปัญหาและความต้องการที่เดือดร้อนอยู่จริงภารกิจขั้นแรกของนักพัฒนาจึงอยู่ที่การช่วยเหลือโดยวิธีให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อที่เขาจะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงว่ามีอะไรบ้าง และจัดลำดับปัญหาและความต้องการตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด แต่ในการให้การศึกษาดังกล่าว นักพัฒนาจะต้องระวังอย่าให้มีการบังคับหรือยัดเยียดความต้องการจากภายนอกไปให้ชุมชน ดังนั้น จุดเริ่มต้นที่ถูกต้องของขบวนการพัฒนาชุมชนก็คือ เริ่มจากสภาพความเป็นอยู่หรือความต้องการในขณะนั้นของชุมชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานพัฒนาชุมชนเป็นการร่วมมือกันระหว่างรัฐและชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงนโยบาย และวัตถุประสงค์แห่งรัฐในการสนับสนุนความต้องการของชุมชน ดังนั้น การผสมผสานระหว่างความต้องการของชุมชนและความต้องการของรัฐเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. ความต้องการของชุมชน (Felt Needs)

ปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้นเป็นผลผลิตของวัฒนธรรมโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจและสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนเอง ในขณะที่วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนกำลังมีปัญหาเปลี่ยนแปลง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนก็มีแนวโน้มที่จะแตกต่างจากเดิมไปในชุมชนแบบดั้งเดิมที่ไม่มีการติดต่อกับภายนอกมากนัก ความต้องการของชุมชนมักจะปรากฏออกมาในรูป

ของการเน้นในเรื่องการบริโภค (Consumption Oriented) แต่ในชุมชนที่ทันสมัยและมีการติดต่อกับสังคมภายนอกตลอดเวลา ความต้องการของชุมชนจะมีลักษณะเด่นในเรื่องของการพัฒนา (Development Oriented) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการพัฒนาชุมชนจะยึดถือแนวความคิด ความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขบางประการนั้นคือ แนวความคิดนี้จะต้องมีความยืดหยุ่น และเคลื่อนไหว ปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปด้วย

5. ความสมดุลในการพัฒนา (Balanced Development)

ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ในการพัฒนาความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องระลึกถึงขีดความสามารถของรัฐในการสนองตอบ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์แห่งรัฐด้วยเพราะเป็นธรรมดาอยู่เองที่ความต้องการของประชาชนนั้นมีอยู่มากมาย เกินขอบเขตความสามารถของรัฐที่จะจัดหาทรัพยากรมาสนองตอบได้หมด จึงมีแนวความคิดที่สำคัญยิ่งกว่าความต้องการของประชาชนนั้น จะต้องได้รับการนำทรัพยากรไปในทิศทางที่ความต้องการนั้นจะต้องได้รับการนำทรัพยากรไปในทิศทางที่ความต้องการนั้นจะต้องได้รับการบำบัดด้วยพลังความสามารถของชุมชนเอง บวกกับขีดความสามารถของรัฐ

อีกทฤษฎีหนึ่งเกี่ยวกับแนวความคิดของการพัฒนาที่สมดุลกันก็คือ จุดเน้นของงานพัฒนาชุมชนอยู่ที่ว่า การพัฒนาทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรมจะต้องได้สัดส่วนกัน ถึงแม้การพัฒนาชุมชนมุ่งพัฒนาตัวคนให้มีทรัพยากร ศรัทธา และขีดความสามารถจนช่วยตัวเองได้ แต่การพัฒนาคนกับสิ่งแวดล้อมเป็นของคู่กัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าหากมุ่งพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ก็ยังจะให้เกิดผลการพัฒนาชนิดผิดรูปผิดร่าง เช่นเจริญแต่ด้านวัตถุ แต่จิตใจไม่เจริญ ก็จะนำไปสู่สังคมพิการ์ในที่สุด ตัวอย่างเช่นว่า ชุมชนเจริญขึ้นมาจนมีแหล่งโสเภณี เกิดโจรกรรม มีไนต์คลับ และมีแต่ความวุ่นวายทางวัตถุ ไม่มีการศึกษา ขาดศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น ดังนั้น งานพัฒนาชุมชนจึงมุ่งพัฒนาทั้งด้านรูปธรรม และนามธรรมควบคู่กันไปในอัตราที่ได้สัดส่วน

6. การศึกษาภาคชีวิต (Long-Life Education)

หมายความว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตที่ดำรงอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงคุณภาพของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน เสริมสร้างความรู้ และทักษะในฐานะที่เป็นชาวนา เป็นช่างฝีมือ เป็นหัวหน้าครอบครัว มุ่งที่จะให้ประชาชนที่รับผิดชอบ ดำรงตนอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอันก้าวหน้า สังคมซึ่งส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เป็นผู้มีจิตใจรักความก้าวหน้ามีความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่ในระดับและรูปแบบที่ดีกว่า ทางที่จะทำเช่นนั้นได้ ก็โดยการร่วมมือกับประชาชน ส่งเสริมความสนใจในกลุ่มของตน และความสนใจชุมชนที่ตนอาศัย

7. การพัฒนาชุมชน เป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (Wholistic Program)

หมายความว่า ปัญหาของชุมชนหรือของประเทศไม่อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือโดยหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น แต่จะต้องเป็นการประสานปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการประสานงานของวิธีการหลายวิธีการและหลายด้าน หากเราศึกษาปัญหาของชุมชนอย่างละเอียด จะพบว่าปัญหาของชุมชนนั้น มีต้นตอเกิดจากแหล่งต่างๆ หรือมีสาเหตุหลายประการ ฉะนั้น จึงต้องดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ ด้านต่างๆ พร้อมกันไป เช่น การยกระดับการครองชีพของชาวนา จะต้องมีการพัฒนาทางด้านทักษะการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม การวางแผนครอบครัว และอื่นๆ เป็นต้น การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนจึงต้องหยิบยกปัญหาของชุมชนนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียดและต้องระลึกว่าปัญหาหนึ่งจะเกี่ยวพันหรือกระทบกระเทือนไปอีกปัญหาหนึ่ง หรือหลายปัญหาอยู่เสมอ ฉะนั้น โครงการที่จะต่อสู้กับปัญหาจึงถูกกำหนดให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ได้ หลายปัญหาหรือปัญหาหนึ่งอาจจะต้องมีโครงการเข้าต่อสู้หลายโครงการ

8. การพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เริ่มจากท้องถิ่นชนบทโดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศ (The Mainstream of National Development)

ไมเคิลคาร์ (ชัยญชีวา ภรณาภิวัฒน์. 2544; อ้างอิงจาก Michael Car. 2532) ทฤษฎีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพื้นที่เมือง กรอบของการวิจัยได้นำทฤษฎีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพื้นที่แบ่งออกเป็น 4 ส่วนได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านกายภาพสภาพพื้นที่และลักษณะทางกายภาพลักษณะภูมิประเทศมีอิทธิพลสำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานเช่นพื้นที่ราบเหมาะสมแก่การพัฒนาชุมชนทรัพยากร ทางด้านกายภาพเช่นป่าไม้แม่น้ำทะเลสาบเป็นจุดดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่นั้นๆ

2. ปัจจัยทางด้านสังคมเศรษฐกิจและการเมือง สภาพทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองคือโอกาสในการจ้างงานการเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากรนโยบายการวางแผนการควบคุมซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลรวมถึงอิทธิพลต่างๆ จากนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตั้งถิ่นฐาน

3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีระบบการขนส่งและระบบถนนที่มีผลต่อการพัฒนาเส้นทางคมนาคมมีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของชุมชนและแหล่งตั้งถิ่นฐานรวมถึงสิ่งปลูกสร้างและชนิดอาคารโดยเทคโนโลยีการก่อสร้างนั้นจะมีการพัฒนาตามยุคสมัยอาทิการสร้างที่อยู่อาศัยวัดหรือวัง

4. ปัจจัยจากความเป็นมาของชุมชนสิ่งดึงดูดและอุปสรรคของการตั้งถิ่นฐานแต่เดิมทั้งนี้ในแต่ละช่วงเวลาปัจจัยที่ดึงดูดให้มีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จะแตกต่างกันไปเช่นความเป็นมาของชุมชนอาชีพวิถีชีวิตและความเป็นอยู่หรือกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ซึ่งพื้นฐานความเป็นมาเหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

แนวความคิดในการพัฒนากรุงเทพมหานครตามแผนพัฒนาระยะ 12 ปี (พ.ศ.2552 – 2563) แผนนโยบายของกรุงเทพมหานครที่มุ่งเน้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในเมืองดังนั้นความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่เมืองในอนาคตที่มีศักยภาพคือการพัฒนาพื้นที่ชานเมืองด้านตะวันออกที่มีอัตราการขยายตัวของประชากรจากเขตเมืองชั้นในและแหล่งงานที่รองรับแรงงานจากภาคส่วนต่างๆโดยได้มีการกำหนดการพัฒนาพื้นที่ชานเมืองตะวันออกให้อยู่ในรูปแบบของการพัฒนาแผนแม่บทในระดับศูนย์ชุมชนเมืองบริเวณพื้นที่ชานเมืองตะวันออกของกรุงเทพมหานครเป็นการพัฒนาตามกรอบแนวความคิดอุทยานนครชานเมืองตะวันออก (Garden City) และเมืองที่เป็นมิตรกับระบบนิเวศ (Eco City) ประกอบด้วยวิสัยทัศน์การพัฒนา 3 ข้อดังนี้

1. เมืองที่มีรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
2. เมืองที่มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
3. เมืองที่มีการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม

เออวิล วิลเลียม (ณรงค์ เหล่าคุปตะวานิชย์. 2553: 9; อ้างอิงจาก Ervin William. n.d.) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จากทฤษฎีข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง เปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีให้ดีขึ้น เปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมไปยังสิ่งใหม่ พัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผน เป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น การพัฒนาสังคม พัฒนาองค์กร พัฒนาเศรษฐกิจ เป็นต้น การเน้นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในทุกภาคฝ่าย ก่อให้เกิดการพัฒนา เกิดความสมบูรณ์ในวิถีแห่งชีวิต เปลี่ยนแปลงไปการดำรงอยู่และอยู่ได้ด้วยความเป็นสังคมมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 18) การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร(Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อๆ ว่า 4M's ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงานและโครงการและต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

องค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's

1. คน (Man) หมายถึง การบริหารกำลังคน การใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด
2. เงิน (Money) หมายถึง การบริหารเงิน การจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
3. วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) หมายถึง การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน การทำให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด
4. การจัดการ (Management) คือการจัดการ เป็นกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อใช้งานทั้งหมด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

วรรณพร พุทธิภูมิพิทักษ์ และคณะ (2554: 4-7) การจัดการถือเป็นสมองขององค์กรในการจัดการองค์กรจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการที่ดี รวมทั้งต้องอาศัยการวางแผนและการตัดสินใจของฝ่ายจัดการ ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลต่างๆ โดยทั่วไปการจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น และสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ ทั้งในรูปแบบของเงินเดือน ค่าตอบแทน และความคาดหวังในหน้าที่การงาน เพื่อให้เกิดขวัญ และกำลังใจในการทำงานในความหมายนี้องค์กรเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารหรือจัดการกิจการต่างๆ ในองค์กรเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายขององค์กร และประสานงานให้กับสมาชิกในองค์กรดำเนินไปในทิศทางที่เป็นเป้าหมายร่วมกันคำว่ากลุ่มของการจัดการนั้น บ่งบอกว่ามีผู้จัดการหลายคนมาร่วมกันทั้งนี้ในองค์กรต่างๆ จะมีการบริหารหลายระดับ ซึ่งมีผลต่อขอบเขตและความรับผิดชอบของแต่ละระดับนั้นๆ

เดมมิ่ง (Demingin Mycoted. 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

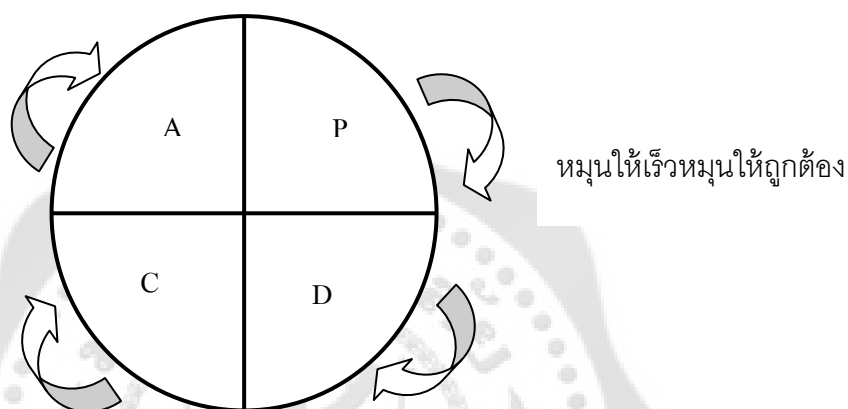
Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าการบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง

Act คือยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ปริทธรศน์ พันธบุรุษย์ (2545: 53-54) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA : plan do check act) คือ องค์ประกอบหลักของวงจรการจัดการ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 วงจรการจัดการ

ที่มา: ปริทธรศน์ พันธบุรุษย์. (2545: 53).

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัดการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ do ต่อไป

D(Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ ต้องแน่ใจว่าแผนที่จะลงมือปฏิบัติเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริงๆ

C(Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A(Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไขแล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันที ให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป

2. ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหวังโดยปัจจัยภายนอกอื่นๆ หรือไม่

3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนดูว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างมีแบบแผน กระบวนการจัดการที่ดีต้องมีการคิด วิเคราะห์ ทดสอบ การติดตามผล ปรับปรุง พัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ให้ครอบคลุม รวมทั้งต้องอาศัยการวางแผนและการตัดสินใจ มีการบริหารบุคลากร ทรัพยากรต่างๆ ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้การจัดการสำเร็จทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจ

ทฤษฎีการจัดการ

วรรณพร พุทธิภูมิพิทักษ์ และคณะ (2554: 24) กล่าวว่า การเดินทางของทฤษฎีขององค์การนั้นมีระยะทางในการใช้เวลายาวนานทีเดียวได้ก็ตามมนุษย์ผู้มีปัญญาเป็นเลิศก็ไม่ได้ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งยังคงสืบค้นศึกษา และสร้างสรรค์การพัฒนาองค์ความรู้เสมอมา แนวคิดทฤษฎีทางด้านการจัดการได้ถูกนำมาศึกษาอย่างมาก เพื่อสามารถนำไปในองค์กรต่างๆ อันที่จะสามารถสร้างความยิ่งใหญ่ให้กับมนุษย์ สำหรับการจัดการสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นโดยการทดลองจากนักทฤษฎีจำนวนมากนี้ มีการเล่ากล่าวถึงรายด้าน เช่น การจัดการทฤษฎีระบบได้กลายเป็นองค์ความรู้ที่สร้างแนวทางพัฒนาให้กับองค์กรต่างๆ ได้มากมาย

การจัดการสมัยใหม่เป็นการประสาน แนวคิดของการจัดการแบบคลาสสิก แบบพฤติกรรมศาสตร์ และการจัดการเชิงปริมาณทำให้เกิดความคิดใหม่ใหม่ คือ ทฤษฎีเชิงสถานการณ์ และทฤษฎีระบบแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการสมัยใหม่เป็นสิ่งที่นักวิชาการทางด้านการบริหาร และองค์การได้นำมาปรับใช้กับการบริหารธุรกิจซึ่งเป็นการพัฒนาทฤษฎีในแต่ละยุคสมัย และองค์ความรู้ ในด้านทฤษฎีองค์การให้สอดคล้องประสานกันอย่างเป็นระบบ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งสำหรับในยุคนี้ที่จะพยายามพิจารณาแนวทาง

จากการกล่าวถึงวิวัฒนาการทฤษฎีของแต่ละยุคสมัยนั้น จะเห็นว่ามีความเห็นว่าการสร้างรูปแบบแนวคิดที่แตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งวิวัฒนาการของทฤษฎีในระยะเริ่มแรกนั้น ได้เน้นถึงการจัดการระบบงานมาก จึงให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์ของงาน และการจ่ายค่าตอบแทนเป็นหลักต่อมาจึงมีการเน้นความสำคัญ ของระบบคนมากขึ้นจะเห็นได้จากการเกิดทฤษฎีด้านแรงจูงใจกับการทำงาน และการนำทฤษฎีระบบมาประยุกต์ใช้อย่างบูรณาการ อย่างไรก็ตามจะเห็นว่า ทฤษฎีมีระบบระเบียบในตัวของทฤษฎีโดยมีหลักแนวคิด แนวปฏิบัติมาสู่การจัดการที่เป็นระบบ มีเทคนิควิธีการ และการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการซึ่งทำให้ผู้บริโภคที่สนใจ แนวคิดทฤษฎีนำไปใช้อาจจะประยุกต์ใช้ตามสภาพแวดล้อมได้

ในการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการจัดการต่างๆ กับบริหารจัดการพื้นที่นันทนาการ ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ กล่าวถึงหลักการบริการงานกิจกรรมนันทนาการที่ดีไว้ดังนี้

พระพงศ์ บุญศิริ. (อ้าง แก้วผดุง. 2547: 19; อ้างอิงจาก พระพงศ์ บุญศิริ. 2543: 105) กล่าวถึงหลักการจัดระบบบริหารงานกิจกรรมนันทนาการที่ดี ต้องประกอบด้วย

ทีมงานหรือคณะผู้จัดบริหารองค์กร ที่สามารถจัดกิจกรรมได้สำเร็จตามเป้าหมายจะต้องประกอบด้วยทีมงานที่มีความพร้อม มีทักษะความรู้ ความสามารถ ในด้านการบริหารนันทนาการ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 คณะ

1. คณะกรรมการอำนวยการหมายถึงคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในด้านการจัดวางแผนนโยบาย จัดหางบประมาณเพื่อการจัดการนันทนาการ สามารถประสานงานเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนการจัดวางระบบของสวัสดิการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน องค์กร ผู้ดำเนินการ คณะกรรมการกลุ่มนี้จะต้องมีพลังอำนาจที่จะสั่งการ ตัดสินใจติดต่อประสานงาน ได้อย่างรวดเร็ว จับพลับและได้ผลเพื่อนำมาสู่การจัดการเตรียมแผน ดำเนินการ จัดบริหารนันทนาการ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

2. คณะกรรมการบริหารนันทนาการหมายถึง คณะบุคคลที่จะจัดบริหารนันทนาการในชุมชนต่างๆให้สำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคณะทำงาน ที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านการวางแผนจัดกิจกรรมนันทนาการ ความสามารถในการวางแผนโปรแกรมของกิจกรรมต่างๆ ความสามารถในการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้มีการทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง รวมไปถึงการติดตามผลการประเมินผล เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น สามารถจัดทำโครงการระยะต่างๆและติดตามภาระงานของฝ่ายต่างๆ ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดสามารถวิเคราะห์วิจัยหรือระดมความคิด เพื่อร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมนันทนาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. คณะกรรมการดำเนินงาน หมายถึง กลุ่มบุคลากรที่จะทำหน้าที่จัดกิจกรรมนันทนาการตามโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประสานงาน หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมต่างๆ ผู้ฝึกกิจกรรมแต่ละประเภท ฝ่ายบริการและสวัสดิการ ฝ่ายรักษาความปลอดภัย และอาจมีที่ปรึกษาคณะทำงานพิเศษเพื่อช่วยให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้นที่ปรึกษาคณะกรรมการการดำเนินการ จะต้องสามารถให้การชี้แนะ กระตุ้น แนะนำแนวทางในการปฏิบัติ การติดตามผลงานของฝ่ายต่างๆสามารถให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่พบเห็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความชำนาญ และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรู้จักชี้แนะในด้านการวางแผนปฏิบัติงาน และเป็นแบบอย่างที่ดี

หัวหน้าฝ่ายต่างๆ ต้องมีทักษะความสามารถในกิจกรรมที่คนรับผิดชอบรู้และสามารถแก้ไขปัญหาในฝ่ายงานของตนได้อย่างเหมาะสมเช่น ฝ่ายกีฬา ฝ่ายกิจกรรมเด็กเล็ก ฝ่ายค่ายพักแรม ฝ่ายกิจกรรมทางน้ำ ฝ่ายดนตรีบันเทิง ฝ่ายอุปกรณ์ ฝ่ายสถานที่ หรือฝ่ายรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

ฝ่ายต่างๆ เหล่านี้จะต้องรู้จักการจัดระเบียบปฏิบัติงานในฝ่ายของตน มีการวางแผนดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้น รู้จักการวัดประเมินผลกิจกรรมที่จัดบริการไปแล้ว ว่าได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ผู้นำในฝ่ายต่างๆ จะต้องมีความรู้วิธีการในการจัดบริการและนำเสนอกิจกรรมให้กับสมาชิกสามารถสนใจให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสนุกสนานตามความต้องการ

ส่วนผู้ประสานงาน จะต้องประสานงานกับผู้นำฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยดี และเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่าง ถูกต้อง ทันเหตุการณ์ โดยการพิจารณาวินิจฉัยอย่างเหมาะสม เพื่อให้โปรแกรมนันทนาการเป็นไปอย่างราบรื่นและบริการผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างปลอดภัยและทั่วถึง

สำหรับการบริหารจัดการนันทนาการที่ดีนั้น จะต้องประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานที่สามารถประสานงานในฝ่ายต่างๆได้อย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายของการจัดนันทนาการ ฝ่ายประสานงานจะเป็นหน่วยงานสำคัญในการกระตุ้นส่งเสริมให้ฝ่ายอื่นๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝ่ายกิจกรรมจะมีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดโปรแกรมกิจกรรมให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสม ตอบสนองให้กับสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด โดยฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิก รวมไปถึงความปลอดภัยในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับโอกาส เวลาและความนิยมของสังคม อาจจะเป็นทั้งกิจกรรมค่ายพักแรม กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมทางน้ำ เป็นต้น

หลักการการจัดการการบริหารจัดกิจกรรมนันทนาการ

1. ใช้แหล่งทรัพยากรทั้งหมด ทั้งทางด้านกายภาพ การเงิน และบุคลากร
2. จัดโปรแกรมกิจกรรมที่น่าสนใจให้แก่สมาชิกทุกเพศ ทุกวัย
3. จัดมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในสายงานต่างๆให้ชัดเจน

1. ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ ในด้านความร่วมมือกันในหน่วยงานหรือตัวแทนองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดนันทนาการ
2. จัดดำเนินกิจกรรมในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อการเผยแพร่ในบางโอกาส โดยประชาชนและองค์กรต่างๆ ในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
3. จัดการฝึกอบรมคณะผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ และคณะกรรมการผู้จัดกิจกรรมนันทนาการ
4. จัดบริหารกิจกรรมนันทนาการอย่างมีประสิทธิภาพ จัดระเบียบขององค์กรให้น่าสนใจ และทำงานอย่างมีระบบ
5. จัดงบประมาณสนับสนุนให้เหมาะสมถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้
6. ประสานกับองค์กรต่างๆ เพื่อความร่วมมือในการจัดสรรบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมนันทนาการ

จากความหมายของการจัดการและทฤษฎีการจัดการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการคล้ายกับการบริหาร คือการทำสิ่งที่ต้องการอย่างมีระบบมีการวางแผน ใช้เทคนิควิธีการ การวางแผน เพื่อให้การจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการบริการจัดการนันทนาการที่ดี จะต้องประกอบไปด้วยหลายส่วน โดยมีคณะผู้จัดการทีมงานที่มีความรู้ความเข้าใจในนันทนาการ มีการวางแผน ดำเนินการ จัดสรรสิ่งที่มี วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ บุคลากร ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการบรรลุไปตามเป้าหมายที่วางไว้

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กล่าวถึงความต้องการว่าหมายถึงความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นมีแรงขับภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

สุชา จันทรหอม (เสริมพงศ์ พงศ์ทองเมือง. 2548: 8; อ้างอิงจาก สุชา จันทรหอม. 2529: 105) ได้ให้ความหมายของความต้องการว่ามนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติถ้าได้บรรลุความต้องการตามความประสงค์ก็จะรู้สึกนิยมชมชื่นและมีความเชื่อมั่นในตนเองความต้องการเป็นเครื่องกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเพื่อสนองความต้องการหรือความจำเป็นให้จงได้ โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ได้ 3 ประการคือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกายประกอบด้วยความต้องการทางด้านอาหารน้ำอากาศหายใจการขับถ่ายการเคลื่อนไหวการพักผ่อน เป็นต้น

2. ความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมประกอบด้วยความต้องการความรักความปลอดภัยตำแหน่งทางสังคมอิสรภาพและความสำเร็จ

3. ความต้องการทางสติปัญญา

นักจิตวิทยา กาลเจริญ (2552: 12) ได้ให้ความหมายของความต้องการว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ยังขาดอยู่ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ทั้งนี้เมื่อได้รับการตอบสนองจะเกิดความพึงพอใจ ก็จะมีความต้องการอีกในครั้งต่อไป

กฤษณา ศักดิ์ศรี (สุนศ ตันโพธิ์. 2553: 6; อ้างอิงจาก กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2534: 166) ได้ให้ความหมายของความ ต้องการ ว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตให้อยู่รอดของมนุษย์ ความต้องการจึงออกมาในรูปของความ ต้องการอันจำเป็นของชีวิต ซึ่งมีมาตั้งแต่กำเนิดและจัดหาขึ้นภายหลัง กล่าวโดยสรุป ความต้องการของมนุษย์มี 3 ประการใหญ่ๆ ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Biological Need)
2. ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Need)
3. ความต้องการทางสังคม (Social Need)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

เสถียร เหลืองอร่าม และ นิพนธ์ คันทะเสวี (จุฬาทิพย์ มากนก. 2552: 5; อ้างอิงจาก เสถียร เหลืองอร่าม. 2525: 10-18; และนิพนธ์ คันทะเสวี. 2528: 71) ทุกวันนี้คนเราพยายามทำงานก็เพื่อจะสนองความต้องการของตนทำงานเพื่อเงินเพราะเงินเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆตามต้องการแต่ถ้ามองให้ลึกกลงไปแล้วการทำงานไม่ใช่เพื่อเงินแต่อย่างเดียวนะไปเศรษฐกิจมหภาคก็ยังทำงานทั้งๆ ที่ทำงานแล้วได้เงินเป็นค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย การทำงานเพื่อเงินเป็นเพียงเหตุผลประการหนึ่งเท่านั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากที่คนต้องการได้จากการทำงานซึ่งบางครั้งเงินไม่สามารถซื้อความต้องการบางอย่างได้เพราะความต้องการของมนุษย์มีอยู่ 3 ประการ

1. ความต้องการทางด้านร่างกายหรือความต้องการทางสรีระ (Physical or Physiological Needs) หรือความต้องการปฐมภูมิ (Primary Needs) หรือความต้องการทางด้านชีววิทยา (Biological Needs) หรือความต้องการปฐมภูมิ (Primary) เป็นความต้องการทางชีววิทยาหรือความต้องการทางกายภาพเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานอันดับแรกหรือขั้นต่ำสุดของมนุษย์ซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตเป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับชีวิตเป็นความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์เพื่อการมีชีวิตอยู่เป็นความต้องการที่มีมาตั้งแต่กำเนิดในฐานะที่เป็นอินทรีย์ทางกายภาพเป็นแรงขับ (Drive) ที่เกิดขึ้น

ตามธรรมชาติเป็นแรงขับเคลื่อนทางกายภาพเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตเพื่อความอยู่รอดจึงเป็นความต้องการพื้นฐานที่จะขาดเสียมิได้ความต้องการชนิดนี้หากไม่ได้รับการตอบสนองจะมีความรู้สึกถึงเครียดอยู่ตลอดเวลาและมีความกระวนกระวายเช่นความต้องการอากาศหายใจอาหารความอบอุ่น น้ำ ยารักษาโรคคุณภุมิที่เหมาะสมเครื่องนุ่งห่มการเคลื่อนไหวทางร่างกายการขับถ่ายความต้องการเรื่องเพศการพักผ่อนนอนหลับที่อยู่อาศัยถ้าขาดความต้องการประเภทนี้เพียงประการใดประการหนึ่งชีวิตจะต้องมีอันเป็นไปเพราะความต้องการนี้เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับมนุษย์ทุกคนจะขาดเสียมิได้การแสวงหาสิ่งต่างๆ มาเพื่อตอบสนองความต้องการในทางกายของมนุษย์นี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสังคมวัฒนธรรมการฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศาสนาเศรษฐกิจ ฯลฯ

2. ความต้องการทางด้านจิตใจหรือความต้องการในระดับสูงหรือความต้องการทางด้านจิตวิทยาหรือความต้องการทุติยภูมิหรือความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่ (Psychological Needs or Secondary Needs or Acquired Needs) เป็นความต้องการที่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายหลังหลังจากความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วบางครั้งจึงเรียกความต้องการทางจิตใจว่าความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่ (Acquired Needs) เพราะเป็นความต้องการที่เกิดจากความรู้และการเรียนรู้ประสบการณ์การสนองตอบต่างๆ ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจเป็นแรงขับ (Drive) ชนิดหนึ่งที่ไม่หยุดอยู่กับที่ (Dynamic) ไม่มีรากฐานจากความต้องการทางร่างกายแต่อาศัยกลไกทางสมองที่ส่งสมจากประสบการณ์สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ซึ่งแต่ละบุคคลอาจเหมือนกันหรือต่างกันได้เนื่องจากแต่ละคนมีระดับความต้องการแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ความต้องการทางจิตใจเป็นความต้องการที่สลับซับซ้อนและมีความแตกต่างกันมากระหว่างบุคคล

3. ความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการทางจิตใจนั่นเองแต่เน้นหนักในด้านความต้องการที่จะดำรงชีวิตให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนอื่นหรือมีความเป็นอยู่ดีกว่าบุคคลอื่นเช่นต้องการความปลอดภัยต้องการได้รับการยกย่องนับถือต้องการความยอมรับในสังคมต้องการความก้าวหน้า เป็นต้น

แซมมวลสัน (กฤษณาศักดิ์ศรี. 2534: 159; อ้างอิงจาก Samuelson. 1917) กล่าวว่ามนุษย์นั้นเพียรพยายามทุกวิถีทางในอันที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละชั้นเมื่อความต้องการชั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการชั้นนั้นก็ลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไปไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไปแต่จะเกิดความสนใจและความต้องการสิ่งใหม่อีกต่อไปแต่ความต้องการขั้นต้นๆ ที่ได้รับการตอบสนองไปเรียบร้อยแล้วนั้นอาจกลับมาเป็นความจำเป็นหรือความต้องการครั้งใหม่อีกได้เมื่อการตอบสนองความต้องการครั้งแรกได้สูญเสียหรือขาดหายไปและความต้องการที่เคยมีความสำคัญจะลดความสำคัญลงเมื่อมีความต้องการใหม่ๆ เข้ามาแทนที่นอกจากนั้นแล้ว Gilmer กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่างเช่นอาหารอากาศน้ำที่อยู่อาศัยรวมทั้งสิ่งอื่นๆ ด้วยเช่นการยอมรับนับถือสถานภาพการเป็นเจ้าของ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปความต้องการเหล่านี้ยากที่จะได้รับการตอบสนองจนอิ่มและพอใจทั้งๆ ที่ก็ได้รับอยู่แล้ว

มาสโลว์ (Maslow. 1970: 80-92) ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของซึ่งเสนอไว้ว่าความต้องการของบุคคลนั้นเกิดขึ้นอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุดและถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้วก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นความต้องการของบุคคลจึงเป็นลำดับขั้นซึ่งมาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 5 ขั้นตอน (บัญชา อุ๋ข้าวอุ๋น้ำ. 2551: 20-21) คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกายหรือสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Needs) เป็นความต้องการที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิดเช่นความต้องการอาหาร อากาศน้ำความต้องการเหล่านี้ต้องได้รับการตอบสนองก่อนความต้องการจึงจะเข้าสู่ขั้นต่อไปความต้องการ

2. ความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Safety Needs or Security) ความต้องการนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองในด้านร่างกายแล้วก็ต้องการความปลอดภัยความมั่นคงให้แก่ตนเองและครอบครัว

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลก็จะเริ่มมีความต้องการทางสังคมเช่นความต้องการมีเพื่อนต้องการให้คนอื่นยอมรับเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม

4. ความต้องการให้บุคคลอื่นยกย่อง (Esteem Needs or Ego Needs) เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในกลุ่มแล้วก็ต้องการให้ตนเองดูเด่นกว่าคนอื่นในสังคม

5. ความต้องการขั้นสูงสุดของชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์คือความต้องการไปสู่ความสำเร็จที่ตนเองปรารถนาความต้องการนี้บุคคลแต่ละคนจะมีความต้องการที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

โนลส์ (สุวัฒน์วัฒนวงศ์. 2538: 91; อ้างอิงจาก Knowles. 1970) นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกันเป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยแยกออกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้เพื่อความคงอยู่ของร่างกายในทางการศึกษาผู้ใหญ่คือความต้องการแลเห็นได้ยืนยันเสียงความสุขสบายการพักผ่อนหมายความว่าถ้าหากตัวหนังสือเล็กเกินไปเสียงสูงเบาเกินไปก็อึดอัดเกินไปสิ่งเหล่านี้ถ้าจะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จได้

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่าความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่พาไปสู่ส่วนอื่นๆ ของความต้องการซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตนตามความสามารถ (Self-actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเองผู้ใหญ่ที่มองไม่เห็นอนาคตของตัวเองนั้นเป็นบุคคลที่น่าสงสารเพราะว่าการมองไม่เห็นความก้าวหน้าในอนาคตของตัวเองทำให้คุณค่าอื่นๆ ลดลงอย่างมากจากการศึกษาพบว่าคนที่เกษียณอายุแล้วสามารถทำงานให้เป็นประโยชน์ได้จะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่ไม่สามารถหางานทำหรือทำตนให้เป็นประโยชน์

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The need for security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วสัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเองความต้องการด้านความปลอดภัยทางร่างกายถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการสนองตอบจะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมาด้วยคือเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงโดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (The needs for new experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคงเขาต้องเผชิญภัยและเสี่ยงคนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (Routine) ดังนั้นเมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้นบุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าน่าเบื่อมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความขัดแย้งอย่างเด่นชัดเนื่องจากความต้องการได้รับประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The needs for affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรักรวมทั้งการที่ได้รับความสำเร็จซึ่งในบางครั้งก็เป็นสาเหตุมาจากความต้องการด้านนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคมคือต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประสบการณ์ความร่าเริงความเศร้าโศกถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 อย่างคือการถอนตัวออกจากกลุ่มหรือมีลักษณะก้าวร้าวแสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The needs for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกว่ามีคุณค่าได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ ความต้องการทางด้านนี้ทำให้เขามีการรวมกลุ่มทางสังคมเป็นชุมชนสถาบันต่างๆ ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

เมอร์เรย์ (Henry Murray. 1964) อธิบายความต้องการของมนุษย์ไว้ในทฤษฎีของเขาว่าในขณะที่หนึ่งบุคคลอาจมีความต้องการด้านใดด้านหนึ่ง" หรือหลายด้านสูงและความต้องการด้านอื่นต่ำก็ได้ตามทฤษฎีของเมอร์เรย์ความต้องการที่จำเป็นและสำคัญของคนมีอยู่ 4 ประเภทคือความต้องการความสำเร็จ (Needs for achievement) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for affiliation) ความต้องการมีอำนาจ (Needs for power) ความต้องการอิสระ (Needs for autonomy) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2546: 156) ซึ่งอาจนำมาใช้ในการอธิบายความต้องการของบุคคลในการทำงานได้ว่าในการทำงานใดๆ บุคคลส่วนใหญ่มักต้องการความสำเร็จในการทำงานต้องการมีอำนาจหรือตำแหน่งงานและต้องการเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองในการตัดสินใจในเรื่องงาน

งานแอลเดอเฟอร์ (ศิริวรรณเสวีรัตน์; และคณะ. 2541: 111; อ้างอิงจาก Alderfer. n.d.) Alderfer's ERG Theory ทฤษฎีลำดับความต้องการ (Need Theories) : ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของ Alderferหรือเรียกอีกอย่างว่าทฤษฎี ERG (ERG ย่อมาจาก Existence Relatedness-Growth Theory) Alderfer เป็นเจ้าของทฤษฎีซึ่งเน้นการทำให้เกิดความพอใจตามความต้องการของมนุษย์แต่ไม่คำนึงถึงขั้นความต้องการว่าความต้องการใดจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังและความต้องการหลายๆ อย่างอาจเกิดขึ้นพร้อมกันก็ได้ความต้องการตามทฤษฎี ERG มีน้อยกว่าความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow) ได้แบ่งความต้องการของบุคคลออกเป็น 3 ประการดังนี้

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่

ต้องการการตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตเป็นความต้องการได้รับการตอบสนองทางกายกล่าวคือ ต้องการอาหารเสื้อผ้าที่อยู่อาศัยเครื่องใช้ต่างๆ ยารักษาโรคผู้บริหารจึงควรตอบสนองความต้องการ ด้วยการให้ค่าตอบแทนเป็นเงินค่าจ้างเงินเพิ่มพิเศษรวมถึงความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยจากการทำงาน ได้รับความยุติธรรมมีการทำสัญญาว่าจ้างการทำงานเป็นต้น

2. ความต้องการมีสัมพันธภาพ (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมี มิตรไมตรีมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่แวดล้อมในการทำงานผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรใน องค์การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลภายนอกด้วยเช่นการจัด กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามเกิดสถานการณ์ที่ยอมรับทางสังคม

3. ความต้องการความก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการสูงสุดของบุคคลได้แก่ ความต้องการได้รับการยกย่องและต้องการความสำเร็จในชีวิตผู้บริหารควรสนับสนุนให้พนักงาน พัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยการพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหรือมอบหมายให้ รับผิดชอบต่องานกว้างขึ้นโดยมีหน้าที่งานสูงขึ้นอันเป็นโอกาสที่พนักงานจะก้าวไปสู่ความสำเร็จ

จากความหมายและทฤษฎีความต้องการข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่ขาด ยังไม่มี รู้สึกอยากได้ ต้องการให้ได้มาเพื่อก่อให้เกิดความสุข ความต้องการเป็นสิ่งที่ผูกพันกับมนุษย์ มนุษย์ต้องการการตอบสนอง และเมื่อได้สิ่งที่ต้องการแล้ว รู้สึกพอใจ อิ่มเอมใจ ความสำคัญและ ความรู้สึกคิดถึงอยากได้ในสิ่งนั้นจะลดลง แต่จะมีความต้องการในขั้นถัดไปเรื่อยๆ และความต้องการ ด้านพื้นฐานจะกลับมาอีกครั้ง วันไปวันมาไม่หยุดนิ่ง มีความแสวงหาเพื่อการตอบสนองอยู่เสมอเพราะ ความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการและพื้นที่นันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ

นันทนาการ เป็นคำมาจากคำเดิมว่า "สันทนาการ" ซึ่งพระยาอนุนูมานราชชน หรือเสถียรโกเศศ ได้บัญญัติไว้เมื่อปี พ.ศ.2507 และตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า "Recreation" มีนักวิชาการได้ให้ ความหมายของนันทนาการไว้หลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

นันทนาการ มาจากคำศัพท์คำว่า Recreation ซึ่งมาจากคำกริยา คือ ครีเอท (to create) ซึ่ง หมายถึง การสร้างหรือทำให้เกิดขึ้น คำว่า รี (re) เป็นอุปสรรคเดิมหน้าคำกริยา แสดงถึง คำใหม่ หรือ เพิ่มเติมอีก ดังนั้น เมื่อเป็นคำว่า "Re-create" ก็จะมีหมายถึงการสร้างใหม่หรือทำให้มีขึ้นใหม่ สร้างให้มี ขึ้นใหม่ เมื่อเป็นคำนามก็จะเป็นคำว่า เรครีเอชัน (recreation) ซึ่งจะหมายถึงการสร้างขึ้นใหม่ หรือทำ ให้มีขึ้นใหม่ (พระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 29)

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2551: 27) นันทนาการหมายถึงกิจกรรมที่กระทำในยามว่างจากภารกิจงานประจำซึ่งผู้ร่วมกิจกรรมกระทำด้วยความสมัครใจและมีความพึงพอใจโดยกิจกรรมนั้นไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและกฎหมายบ้านเมืองทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 16-17) ได้ให้ความหมายของนันทนาการ ดังนี้

1. นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่น เสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ หลังจากการใช้พลังงานแล้วก่อให้เกิดความเหนื่อยล้าทางร่างกายทางสมองและจิตใจ กิจกรรมนันทนาการที่บุคคลเข้าร่วมในเวลาว่าง จะช่วยขจัดหรือผ่อนคลายความเหนื่อยล้าทางด้านร่างกายและจิตใจนันทนาการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางกาย จิตใจของบุคคล และสังคม

2. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง โดยไม่มีการบังคับ และจะเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ แล้วส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาด้านอารมณ์ รวมทั้งความสนุกสนาน ความสุขสงบ และกิจกรรมนั้น จะต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับด้วย

3. นันทนาการ หมายถึง กระบวนการหรือประสบการณ์ที่ทำให้บุคคลเกิดความสุขโดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการในช่วงเวลาว่างเป็นสื่อให้เกิดการพัฒนาหรือการเจริญงอกงามทางกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญาของบุคคล

4. นันทนาการ เป็นสถาบันทางสังคมหรือแหล่งศูนย์กลางของสังคม เพื่อให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแล้วก่อให้เกิดการพัฒนาทางอารมณ์ และพัฒนาเจริญงอกงามทางร่างกายจิตใจ และสังคม

เมื่อพิจารณาความหมายของนันทนาการ 4 ประการแล้ว สรุปได้ว่า นันทนาการคือ กิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง ทำด้วยความสมัครใจ เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ สุขใจอันมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต รัฐบาลต้องมีหน้าที่จัดนันทนาการให้แก่ประชาชน เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้ทำกิจกรรมอันมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต

จรินทร์ธานีรัตน์ (2528: 17) ได้ให้ความหมายของ “นันทนาการ” ตามคำศัพท์ (Terminology) เน้นเรื่องกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่างโดยใช้ความสมัครใจเป็นหลักไม่มีการบังคับและได้รับความพึงพอใจและเพลิดเพลินใจจากกิจกรรมนั้นเป็นหลักสำคัญในการพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมนันทนาการหรือ

พีระพงศ์ บุญศิริ (2542: 30-39) ได้ให้ความหมายของนันทนาการว่า เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างซึ่งเป็นเรื่องตรงข้ามกับการทำงาน นันทนาการแต่ละคนจะไม่เหมือนกันจะแปรผันไปตามรสนิยม เวลา อายุ และความต้องการของแต่ละบุคคล ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนทำให้มีพลังกายพลังสมอง และความคิดสร้างสรรค์เป็นการหาประสบการณ์ใหม่ในเวลาว่างเพื่อความสนุกสนาน เป็น

กิจกรรมที่มีหลายรูปแบบไม่จำกัดเวลา ทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจ อาสาด้วยความเต็มใจ ใช้เป็นกิจกรรมเพื่อการบำบัดร่างกายและจิตใจ ส่งเสริมการเป็นพลเมืองดี และสร้างความสามัคคีในกลุ่ม และกิจกรรมที่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่เป็นไปในทางอบายมุข

อเนก หงษ์ทองคำ (2542: 1) กล่าวว่า นันทนาการเป็นปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ที่จะนำมาเพื่อความสุข ความพอใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ร่างกายและจิตใจ ให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด “นันทนาการ” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Recreation” แปลว่าการทำให้สนุกสนานร่าเริง หมายถึงการจัดกิจกรรมเพื่อให้บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ได้รับความพึงพอใจ ความสนุกสนาน

ชูชีพ เยาวพัฒน์ (2543: 21) ให้ความหมายของนันทนาการว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เวลาว่างจากภารกิจประจำวันโดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ กิจกรรมที่ต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนรู้สึกมีความสุขขึ้น

เจนกินส์ และพิแกรม (Jenkins; & Pigram. 2003: 412) กล่าวถึง Recreation ตามภาษาอังกฤษในช่วงต้นศตวรรษที่ 16 คำว่า “Recreation” หมายถึงการสร้างสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Re-creation) การเกิดใหม่ (Rebirth) การกระทำสิ่งสร้างสรรค์/ใหม่ (action of creative, a new) ในปัจจุบัน Recreation บ่อยครั้งใช้แทนคำเรียกประสบการณ์นันทนาการการเล่นประสบการณ์การใช้เวลาว่างการผ่อนคลายกีฬาหรือประสบการณ์การท่องเที่ยว Recreation จึงหมายถึงกิจกรรมทั้งการเป็นฝ่ายกระทำและถูกกระทำให้เกิดความสนุกสนานทั้งในร่มและกลางแจ้งที่เกิดขึ้นในเวลาว่างไม่ใช่เวลาทำงาน

ไวแนสส์ (จรินทร์ ธานีรัตน์. 2528: 16; อ้างอิงจาก Winans. 1978) ได้ให้คำจำกัดความของนันทนาการว่าหมายถึงการแสดงออกตามธรรมชาติของมนุษย์ในทางความต้องการและความสนใจในอันที่จะแสวงหาความพึงพอใจในเวลาว่าง

นูเมเยอร์ (ณัฐรดา วิริยะ. 2554; อ้างอิงจาก Neumeyer. 1976) กล่าวว่านันทนาการ คือกิจกรรมที่บุคคลหรือกลุ่มคนแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลินในเวลาว่าง กระทำด้วยความเป็นอิสระและได้รับความสุข

บอนนิเฟซ และคูเปอร์ (ณัฐรดา วิริยะ. 2554: 16; อ้างอิงจาก Boniface; & Cooper. 1994) กล่าวว่านันทนาการเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเวลาว่าง หลังจากตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานไปแล้ว กิจกรรมนันทนาการมีทั้งเกิดขึ้นในบ้าน เช่น อ่านหนังสือทำสวน ดูโทรทัศน์ และนอกบ้านในลักษณะของการท่องเที่ยว การไปดูภาพยนตร์ การเข้าสมาคมต่างๆ และการเล่นกีฬาในสถานที่ออกกำลังกาย เป็นต้น

คัณฐศิปปิ นุญพิทักษ์สกุล (2558: 10) กล่าวถึงความหมายของ นันทนาการว่า นันทนาการ หมายถึงกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่างจากการทำงานหรือภาระกิจต่างๆ โดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ทำให้ผู้กระทำกิจกรรมนันทนาการมีความรู้สึกสดชื่นมีพลังงานเกิดขึ้นใหม่มีความสุขจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้กระทำและกิจกรรมที่ทำได้ไม่ต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและกฎหมาย บ้านเมืองเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาหรือความเจริญของทางกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา

จากความหมายของนันทนาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง ด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดกฎหมาย ทำให้เกิดความสุข ผ่อนคลาย เป็นอิสระ และตอบสนองความต้องการพื้นฐานของร่างกาย จิตใจ ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ร่างกาย สังคม สติปัญญา

ความสำคัญของนันทนาการ

ความสำคัญของนันทนาการ สุพร บุญปก (2551: 19) กล่าวว่า ชีวิตคนเราต้องมื่อนันทนาการ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต จะทำให้คนเรามีความสุข คลายเครียด อายุยืนและสามารถจัดนันทนาการได้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท โรงงาน หรือหน่วยงานต่างๆ คือ

ทางครอบครัว กิจกรรมนันทนาการเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างบรรยากาศให้เกิดความรัก ความอบอุ่นสร้างสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวลดปัญหาการใช้เวลาว่างที่ไม่เกิดประโยชน์

ชุมชน คือช่วยพัฒนาชุมชนให้มีความสมบูรณ์หลายๆ ด้านคือ สร้างคนให้เป็นสมาชิกที่ดีมีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ช่วยลดปัญหาอาชญากรรมได้หากชุมชนได้มีการจัดการดำเนินกิจกรรมนันทนาการให้กับวัยรุ่นได้หรือทำให้วัยรุ่นเกิดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการได้ก็จะทำให้ช่วยลดปัญหาทางสังคมได้ส่วนหนึ่งและยังช่วยทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นด้วย

ประชากรในสังคม คือนันทนาการจะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเทศชาติ คือกิจกรรมนันทนาการจะช่วยสร้างประชากรให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ลดปัญหาอาชญากรรมทำให้ประเทศชาติมีความสงบสุข

ความมุ่งหมายของนันทนาการ

สมเกียรติ เนตรประเสริฐ (กิตติพงษ์ คงโพธิ์น้อย. 2553: 9; อ้างอิงจาก สมเกียรติ เนตรประเสริฐ. 2543) ความมุ่งหมายของนันทนาการ ประกอบไปด้วย

1. ความพึงพอใจในความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

มนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติปัจจัยสี่คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐาน และเพื่อการดำรงชีวิตให้มีความสุข มนุษย์จึงได้ชวนชวหากิจกรรมต่างๆ เพิ่มเติม กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่สร้างความพึงพอใจให้กับมนุษย์

2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

นันทนาการเป็นกิจกรรมที่มีการกระทำไม่อยู่นิ่งเฉย เป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายทำงาน หรือ ประกอบกิจกรรม ย่อมทำให้ร่างกายมีความสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากนี้ นันทนาการยังเป็นเรื่องของ การสร้างความสุข สนุกสนาน ความพึงพอใจในการเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ ย่อมทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีตามไปด้วย

3. เพื่อผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน

สังคมปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูง มีการแข่งขันตลอดเวลาทั้งด้านการทำงาน เศรษฐกิจ ด้านความเป็นอยู่ ต้องต่อสู้ด้วยวิถีทางต่างๆ ให้ได้มาเพื่อความสุข จึงทำให้คนเราสุขภาพจิตไม่ดีเท่าที่ควร มีความวิตกกังวล เกิดความเครียดทางอารมณ์ บางครั้งถึงกับระบายออกในทางที่ผิดๆ ความมุ่งหมายของนันทนาการที่ต้องการให้ผ่อนคลายความเครียดดังกล่าว สามารถช่วยผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมด้านกีฬา ด้านดนตรี ร้องเพลง ทำงานอดิเรกทัศนศึกษา กิจกรรมพิเศษ และการสนทนาธรรม เป็นทางออกที่ดีช่วยระบายความเครียดให้หมดไป

4. ส่งเสริมความสุขให้ชีวิตในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่ทำให้ความสุขต่อสมาชิก และเป็นสถาบันแรกที่สมาชิกทุกคนจะต้องใช้เวลาอยู่กับครอบครัวการที่ทุกคนอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาและมีกิจกรรมร่วมกันจะทำให้มีความสุข ความอบอุ่น ความรักใคร่และความเป็นกันเอง นันทนาการจึงนับว่าสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยเสริมความสุขให้สมาชิกในครอบครัว ด้วยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การชมโทรทัศน์ร่วมกัน การปลูกต้นไม้และตกแต่งบ้าน การรับประทานอาหารนอกบ้านด้วยกัน

5. พัฒนาและส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีในสังคม ประชาธิปไตย

นันทนาการ เป็นเรื่องของกิจกรรมที่มีการกระทำโดยมุ่งหวังให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงออกในทางที่ดีและสังคมยอมรับโดยเฉพาะนันทนาการด้านการกีฬา การกีฬาสอนให้ผู้เข้าร่วมรู้จักการแพ้ชนะ การให้อภัย การเสียสละ การช่วยเหลือ การมีน้ำใจที่ดีต่อกันและสิ่งที่สำคัญคือการปฏิบัติตามกฎอย่างรัดกุม เมื่อผู้เข้าร่วมปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกิจกรรมแล้ว โอกาสที่จะประพฤติตนในสังคมย่อมเป็นไปด้วยดี เพราะกฎกติการะเบียบข้อบังคับต่างๆ ในเกมกีฬาเป็นข้อบ่งชี้หรือเปรียบเสมือนกฎหมายของสังคม เมื่อกระทำผิดย่อมได้รับการลงโทษแต่เมื่อทำดีถูกต้องก็จะได้รับการสรรเสริญ ชมเชย สนับสนุนในทางที่ดีต่อไป จึงเห็นได้ว่านันทนาการมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เป็นคนดีในระบอบสังคมประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ (2551) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนันทนาการไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาอารมณ์

กิจกรรมนันทนาการเป็นกระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาอารมณ์ของบุคคลและชุมชน โดยอาศัยกิจกรรมต่างๆ เป็นสื่อกลางในช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระ การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจและกิจกรรมนั้นจะต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ สามารถก่อให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่

กิจกรรมนันทนาการช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่ผู้ร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เพราะความหลากหลายกิจกรรม เช่นการท่องเที่ยว ทัศนศึกษาการเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ในสถานที่และทรัพยากรท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และพื้นฐานเดิมของบุคคลหรือชุมชน

3. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์หรือกิจกรรมบางอย่างที่เคยเข้าร่วมมาแล้ว แต่ผู้เข้าร่วมอยากสร้างความประทับใจหรือความทรงจำเดิม ก็จะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทั้งสิ้น

4. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

กิจกรรมนันทนาการจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลและชุมชนฝึกให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความสนใจและสมัครใจส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้จักสิทธิและหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นในฐานะองค์กรของสังคม

5. เพื่อส่งเสริมการแสดงออก

กิจกรรมนันทนาการหลายประเภทเป็นการส่งเสริมให้บุคคลได้แสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด สร้างสรรค์การระบายอารมณ์ การเลียนแบบสถานการณ์ หรือพฤติกรรมต่างๆ ทำให้สามารถเรียนรู้และรู้จักตนเองมากขึ้น สร้างความมั่นใจความเข้าใจและการควบคุมตนเอง

6. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต

กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอารมณ์ความสุข ความสามารถของบุคคล สุขภาพและสมรรถภาพทางกายและจิตใจ ความสมดุลทางกายและจิต สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ของสังคมทุกเพศและวัย นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรทุกกลุ่มด้วย

7. เพื่อส่งเสริมความเป็นมนุษยชาติ

กิจกรรมนันทนาการจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมและพัฒนาความเจริญงอกงามของบุคคลทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจของคนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ตามความสนใจและความต้องการของบุคคล เช่นการจัดกิจกรรมนันทนาการนานาชาติ คือ มหกรรมกีฬาโอลิมปิกซึ่งจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีและมิตรภาพของมวลมนุษยชาติ

8. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

กิจกรรมนันทนาการเป็นการให้การศึกษาแก่เยาวชนในด้านการช่วยเหลือตนเองรู้จักสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัยและการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มและสังคมได้เป็นอย่างดีเป็นการพัฒนาบทบาทของการเป็นพลเมืองดี ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ส่งผลให้สังคมอบอุ่น และเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต

จากความหมายจุดมุ่งหมายของนันทนาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของนันทนาการ คือ การกระทำกิจกรรมใดๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ สร้างความสุข สร้างความพึงพอใจ ผ่อนคลายความเครียด จากชีวิตประจำวันที่เป็นอยู่ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาด้านสติปัญญา พัฒนาอารมณ์ สร้างประสบการณ์ชีวิต เรียนรู้การทำกิจกรรม และนำสิ่งที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมในสังคม ให้เป็นพลเมืองที่มี สมบูรณ์พร้อม เป็นพลังคุณภาพในการขับเคลื่อนประเทศต่อไป

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมพื้นฐาน ที่มีวิวัฒนาการพร้อมกับการเกิดมาของมนุษย์ มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เนื่องจากความต้องการมีมากขึ้น ประเภทของกิจกรรมนันทนาการมีความหลากหลาย มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนันทนาการไว้ดังนี้

สมบัติ กาญจนกิจ (คชัญศิลป์ บุญพิทักษ์สกุล, 2558: 13; อ้างอิงจาก สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 38-56) ได้จัดประเภทของกิจกรรมนันทนาการออกเป็น 15 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม หมายถึง การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ หรือ งานด้านศิลปะต่างๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือในเวลาว่างและมิได้ทำเป็นอาชีพ หรือหวังผลกำไรใดๆ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถในการใช้มือสร้างงานฝีมือ เพื่อพัฒนาอารมณ์สุข กิจกรรมเหล่านี้ เช่น งานไม้ เย็บปักถักร้อย การวาดภาพ แกะสลัก งานประดิษฐ์ต่างๆ

2. กิจกรรมนันทนาการเกม กีฬา หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ความสัมพันธ์กันระหว่างสติปัญญา การเคลื่อนไหว และพลังกำลังของร่างกายในการประกอบกิจกรรม บางกิจกรรมมีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการเล่น กิจกรรมประเภทนี้มักใช้สถานที่ในการเล่น เช่น สนามหญ้า ลานกว้าง โรงยิมเนเซียม ในการเล่นหรือการแข่งขันจะมีกฎกติกาเฉพาะแต่ละชนิดของเกมกีฬา

3. กิจกรรมนันทนาการเดินรำ หมายถึง กิจกรรมการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหว เป็นการแสดงความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เช่น การกระโดด การหัน การยืดตัว การย่อตัว การหมุน การยกขึ้น การสไลด์ เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์และเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ความสุข ความเสียใจ ความรัก การสงคราม การบูชาในพิธีต่างๆ

4. กิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้าง ประสบการณ์ชีวิตในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ที่มีสิ่งดึงดูดความสนใจในหลายรูปแบบ

5. กิจกรรมนันทนาการการพัฒนาคิดใจและความสงบสุข หมายถึง กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาอารมณ์สุขของมนุษย์ ซึ่งอารมณ์สุขมี 2 ประเภทได้แก่ อารมณ์สนุกสนาน เช่น การเดินป่า การเล่นเกมกีฬา การท่องเที่ยว ฯลฯ และอารมณ์สงบสุขเป็นกิจกรรมที่ทำให้สงบมีโอกาสเรียนรู้ตนเอง พัฒนาคิดใจ เช่น การนั่งสมาธิ โยคะ มวยจีน การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ดนตรีบำบัด การศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น

6. กิจกรรมนันทนาการการละคร หมายถึง การเล่นละครทุกชนิด เป็นกิจกรรมการแสดงออกซึ่งมีเสียงหรือมีท่าทางประกอบการแสดง เช่น ละครแบบสร้างสรรค์ ละครส่งเสริมจินตนาการ หรือเกมการละครแบบเป็นพิธี ละครร้อง ละครรำละครพูด เป็นต้น

7. กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิตกระทำด้วยความเต็มใจในช่วงเวลาอิสระ เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การสะสมสิ่งของการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ

8. กิจกรรมนันทนาการการดนตรีและร้องเพลง หมายถึง กิจกรรมทางด้านดนตรีทุกชนิด ซึ่งดนตรีเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้สึกของมวลมนุษยชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งและนอกเมือง หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ จัดขึ้นโดยอาศัยสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เช่น สวนสาธารณะ การอยู่ค่ายพักแรม หรือการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่างๆ

10. กิจกรรมนันทนาการทางสังคม หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโอกาสในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์และสร้างความสามัคคีอันดีต่อเพื่อนมนุษย์

11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษในวันสำคัญ เช่น การจัดงานสร้างสรรค์ งานประจำปี การจัดงานเทศกาลวันปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันตรุษจีน

12. กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาทักษะความรู้ด้านการอ่าน การพูด การเขียน ก่อให้เกิดการสร้างความคิด ความสนุกสนานจากการอ่าน เช่น นวนิยาย การ์ตูน เกิดการสร้างจินตนาการ มีทักษะในการใช้ภาษา สร้างบุคลิกภาพที่ดีให้กับตนเองในด้านการใช้ภาษา

13. กิจกรรมนันทนาการการบริการอาสาสมัคร หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การให้และการรับ การร่วมมือของชุมชนอันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และพัฒนาคิดใจของบุคคล เป็นการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น อาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน ช่วยงานชุมชน และงานอาสาสมัครต่างๆ

14. กิจกรรมนันทนาการการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ เป็นกิจกรรมแบบผสมผสานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการลีลาชีวิต โดยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาด้านสุขภาพ เป็นการจัดการด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลการศึกษาสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นแรงจูงใจในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกระทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพและมีทางเป็นไปได้มากที่สุด

15. กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์และมนุษยสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การทำงานเป็นทีม การประสานความร่วมมือของกลุ่ม และยังส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมกลุ่มของสังคมในวิถีประชาธิปไตย รับผิดชอบต่อผู้นำและผู้ตามให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและของสังคมที่ดี

เอนกหงษ์ ทองคำ (ณัฐรดา วัริยะ. 2554: 18-19; อ้างอิงจาก เอนก หงษ์ทองคำ. 2542) กล่าวถึงประเภทกิจกรรมนันทนาการดังนี้

1. ศิลปะและหัตถกรรมเป็นงานประเภทสร้างสรรค์แบ่งได้ดังนี้การปั้นการแกะสลักการวาดเขียนการจักสานการเย็บปักถักร้อยการประดิษฐ์ เป็นต้น

2. การเต้นรำเป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออก (Performance) แบ่งได้ดังนี้การเต้นรำพื้นเมือง กิจกรรมเข้าจังหวะการเต้นรำสร้างสรรค์การเต้นรำงานสังคม เป็นต้น

3. การละครเป็นกิจกรรมแสดงเป็นเรื่องมีบท (Script) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและอาจมีองค์ประกอบอื่นๆ ในการละครเพื่อให้มีความสมบูรณ์เช่นการเต้นรำการดนตรี เป็นต้น

4. เกมและกีฬาเป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออก (Performance) อีกชนิดหนึ่งที่มีวิธีการเล่น การแข่งขันที่มีกฎระเบียบและกติกา มีชนิดกีฬาและเกมมากมาย เช่นกีฬากลางแจ้งกีฬาในร่ม กีฬาทางน้ำกีฬาส่วนบุคคลกีฬาเป็นทีม

5. งานอดิเรกเป็นกิจกรรมเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้ความเพลิดเพลินประกอบด้วยกิจกรรมประเภทการสะสมการประดิษฐ์สร้างสรรค์และประเภทการศึกษา

6. การดนตรีและเพลงเป็นกิจกรรมให้ความสุขสนุกสนานองค์ประกอบของการดนตรีและเพลงคือการแต่งเพลงการร้องเพลงการเล่นดนตรีการฟังเพลงการเต้นประกอบเพลง เป็นต้น

7. นันทนาการกลางแจ้งเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเพื่อการศึกษาเพื่อสุขภาพทั้งทางกาย อารมณ์และจิตใจประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้การท่องเที่ยวการอยู่ค่ายพักแรมกีฬากลางแจ้งการปลูกต้นไม้และธรรมชาติศึกษา เป็นต้น

8. การอ่านการเขียนและการพูดเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเพลิดเพลินความสนุกสนานและความสัมพันธ์อันดีในสังคม

9. นันทนาการทางสังคมเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคมของบุคคลและกลุ่มที่ยังไม่รู้จักกันให้รู้จักกันบุคคลและกลุ่มที่รู้จักกันแล้วให้มีความสัมพันธ์อันดีมากยิ่งขึ้น

10. กิจกรรมพิเศษเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวในโอกาสพิเศษเพื่อให้บุคคลและกลุ่มเข้ามาร่วมด้วยความสมัครใจเพื่อความสนุกสนานกิจกรรมเหล่านี้ได้แก่กิจกรรมตามเทศกาลและประเพณีการแสดงการแสดงสินค้า เป็นต้น

11. งานบริการอาสาสมัครในสังคมที่มีความสมบูรณ์จะต้องมีกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออาสาสมัครไม่หวังค่าตอบแทนเจตนาช่วยเหลือสังคมกิจกรรมเหล่านี้ได้แก่กิจกรรมชมรมสมาคมอาสาสมัครต่างๆ ลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น

หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ

การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นต้องคำนึงความต้องการความสนใจและบริการแก่บุคคลที่เข้าร่วม 5 ประเภท (เอนก หงษ์ทองคำ. 2542: 82; อ้างอิงจาก จรินทร์ ธานีรัตน์. 2525: 174) ดังนี้

1. เด็กเล็ก (Children) กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กนั้น “การเล่น” เป็นสิ่งสำคัญ เริ่มตั้งแต่กิจกรรมใดก็ตามที่ความหมายจนกระทั่งมีความหมายกิจกรรมที่ควรจัดเช่นเกมที่ใช้ลูกบอล รูปภาพ รถสามล้อเล็กตุ๊กตาหีบทรายเครื่องเล่นต่างๆ แล้วค่อยๆ เพิ่มเกมเบ็ดเตล็ดจนถึงเกมใหญ่ได้บ้างการเล่นนิทานประกอบการเล่น (Story Play) บ้างฉะนั้นเราจะต้องยอมรับความจริงเกี่ยวกับเด็กว่า เด็กต้องการการแสดงออกโดยการใช้กล้ำเนื้อใหญ่ประกอบกิจกรรมเรียนทักษะทางร่างกายก่อนที่จะเรียนเกมและกิจกรรมการศึกษาอื่นๆ เด็กสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้เรื่องการเล่นต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างเต็มที่ตามความต้องการของเขา

2. เยาวชน (Youth) ร่างกายอารมณ์และทักษะในทางกีฬาดีขึ้นคล่องแคล่วกิจกรรม ประณีตรักความสวยงามและศิลปะมีความรับผิดชอบกิจกรรมที่สนุกสนานใช้กำลังมากโลดโผน มีพลังเหลืออยากทำงานเป็นของตัวเองกิจกรรมนันทนาการการกีฬาเช่นฟุตบอลบาสเกตบอลกรีฑา ฯลฯ รวมถึงการเย็บปักถักร้อยวาดเขียน เป็นต้น

3. ผู้ใหญ่ (Adult) จากหนุ่มสาวที่เข้ามาสู่ความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวรู้จักรับผิดชอบและเป็นความต้องการประการหนึ่งในด้านนันทนาการวัยนี้สามารถเป็นผู้นำนันทนาการในศูนย์เยาวชนสมาคมองค์กรต่างๆ ได้ดีกิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ได้แสดงความสามารถในทางต่างๆ คนพวกนี้สามารถรับผิดชอบนันทนาการของเด็กคนหนุ่มสาวและของตนเองตามความสนใจของเขาอีกด้วย

4. ผู้สูงอายุและคนชรา (Senior People) กิจกรรมนันทนาการต้องบริการแก่ทุกคน ทุกเพศวัย ฉะนั้นคนชราต้องมีโอกาสเข้าร่วมด้วยเพื่อให้ร่างกายคงทนรักษาสุขภาพได้ดีอยู่เสมอกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมได้แก่พวกการฝีมือหมากรุกหมากร่อนฮอกกีไฟเบาๆ โยนห่วง ทอยเกือกม้าอ่านหนังสือฟังเพลงวิทยุทัศนาวจร เป็นต้น

5. บุคคลที่มีข้อบกพร่องทางร่างกาย (Physical Defect) บุคคลที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์เหมือนคนธรรมดาแขนลีบขาลีบแขนขาเดียวตาบอดหูหนวกกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เขาสามารถใช้ส่วนที่ปกติหรือใช้อุปกรณ์อื่นๆ ช่วยทั้งนี้เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าแก่ตนเองและสังคมต่อไป

พีระพงศ์ บุญศิริ (2542: 100-101) ได้กล่าวถึงขั้นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมนันทนาการก่อนที่วางแผนเพื่อจัดกิจกรรม ควรที่จะศึกษาข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และเป็นไปได้โดยการรวบรวมบันทึก สำนวน วิเคราะห์ วิจัย ซึ่งหมายถึงข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. สมาชิก ได้แก่ จำนวน อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความสนใจ
 2. ลักษณะทางสังคม ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เศรษฐศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคมวิทยา
 3. การจัดการ ได้แก่ รูปแบบการจัดการบริหาร อำนาจหน้าที่ งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ
 4. สภาพพื้นที่ ได้แก่ อาณาเขต ที่อยู่อาศัย
 5. สภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อมูลด้านสุขภาพ อนามัยความปลอดภัย ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมสนองตอบ เวลาว่างและโอกาสที่จะจัดกิจกรรม
 6. ความพร้อม ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจของสมาชิก ฐานะทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการจัด โดยการบริหารต่างๆ หลักทฤษฎีการจัดนันทนาการ
 7. ข้อมูลด้านการบริหาร ได้แก่ ข้อมูลด้านการบริการ ซึ่งประกอบด้วย
 - 7.1 สภาพภูมิประเทศ เป็นเชิงเขา ชายหาด สวนสาธารณะ ป่าเขา สนามเด็กเล่น ห้องสมุดประชาชน
 - 7.2 รูปแบบการให้บริการขององค์กรอื่นๆ มีการให้บริการรูปแบบใด ประสพผลอย่างไร เป็นกลุ่มสนใจ ชมรม สมาคม สโมสร องค์การ ศาสนา
 - 7.3 ชนิดของการบริการ ได้แก่ มีการให้บริการธุรกิจการค้า เช่น โรงภาพยนตร์ สวนสนุก หรือจัดบริการเพื่อสาธารณะ
 - 7.4 ความพร้อมด้านกำลังบุคลากร หน่วยงานองค์กรต่างๆ ที่จะมีส่วนสนับสนุนการจัดนันทนาการ พลังของสมาชิกในชุมชน สภาพธุรกิจของชุมชน และสภาพแวดล้อมต่างๆ
 - 7.5 ข้อมูลด้านอุปกรณ์ แผนภูมิ ภาพถ่าย ภาพประกอบต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการตลอดจนองค์กรหน่วยงานที่ชุมชนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำมาใช้ประกอบการจัดบริการนันทนาการในชุมชน
- สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 30-36) ได้ให้ความหมายของลักษณะพื้นฐานของนันทนาการไว้ดังนี้ ได้ให้ความหมายของนันทนาการไว้ดังนี้

1. นันทนาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่กระทำถูกต้องรูปแบบของกิจกรรมนั้นหลากหลายมีทั้งเกมกีฬา ศิลปะ หัตถกรรม ดนตรี ละคร กิจกรรมกลางแจ้ง นอกเมือง งานอดิเรก การท่องเที่ยว โยคะ สมาธิ เป็นต้น

2. นันทนาการที่มีรูปแบบหลักหลายมีขอบเขตไม่จำกัด ตั้งแต่ในรูปแบบของกิจกรรมซึ่งกำหนดเป็น 14 หมวดหมู่ใหญ่แล้วนันทนาการยังมียุทธวิธีที่จัดบริการเป็นสวัสดิการสังคมเป็นแหล่งนันทนาการบริการแก่กลุ่มประชากรทุกระดับทุกวัย

3. นันทนาการจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ และมีแรงจูงใจผู้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการจะต้องเข้าร่วมด้วยความสนใจสมัครใจ และมีแรงจูงใจในกิจกรรมที่เข้าร่วมโดยไม่ถูกบังคับ

4. นันทนาการเกิดขึ้นได้ในเวลาที่ไม่จำกัดบุคคล และชุมชนมีอิสระที่จะเข้าร่วมในสิ่งที่เขาต้องการจะเล่น หรือเข้าร่วมโดยไม่จำกัดเวลา

5. นันทนาการจะต้องเป็นสิ่งที่จริงจัง และมีจุดมุ่งหมายประสพการณ์นันทนาการ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาอารมณ์ ความสุข มีคุณค่าสาระ และมีจุดหมายเสมอ

6. นันทนาการเป็นการบำบัดรักษากิจกรรมนันทนาการช่วยฟื้นฟู และรักษาคนไข้และเปิดโอกาสให้คนไข้เลือกกิจกรรมในเวลาว่างกระทำเพื่อพัฒนาสุขภาพกาย และจิตใจอย่าฟื้นฟูใช้ หรือระหว่างการบำบัดรักษา

7. นันทนาการเป็นกิจกรรม ที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกิจกรรมนันทนาการสามารถจัดได้ตามความเหมาะสม ตามสภาพแวดล้อม ตามความต้องการ และความสนใจของชุมชน ตลอดจนอุปกรณ์ และสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก

8. นันทนาการจะต้องเป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม กิจกรรมนันทนาการของสังคมหรือชุมชนหนึ่งอาจจะไม่เหมาะสม กับอีกชุมชนหนึ่งทั้งที่เพราะความสนใจความต้องการค่านิยมวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี สภาพแวดล้อม ความเชื่อ เป็นขอบข่ายวิถีชีวิตของชุมชน ดังนั้นนันทนาการจะต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นๆ

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ ที่ทำให้ได้ผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้ กิจกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นๆ ไม่ขัดต่อกฎหมาย ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆ หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการนั้น ต้องดูจากองค์ประกอบโดยรวมกันหลายๆ อย่าง เช่น ลักษณะพื้นฐานของผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีการวางแผนจัดการ เลือกใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับอายุ เพศ ศาสนา ความสนใจ สภาพพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากร ทักษะความสามารถส่วนบุคคล เป็นต้น เพื่อให้จุดประสงค์ในการทำกิจกรรมนันทนาการสำเร็จเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทำให้การทำกิจกรรมสำเร็จลุล่วง

ประเภทของพื้นที่นันทนาการ

Clawson และคณะ (2542) ได้จำแนกทรัพยากรนันทนาการโดยแบ่งจากที่ตั้ง ระดับการพัฒนา ประเภทของกิจกรรมในพื้นที่ ช่วงเวลาการเข้าไปใช้พื้นที่ ขนาดของพื้นที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ประโยชน์ (User oriented recreation areas)

มีลักษณะเด่นอยู่ที่ความสะดวกในการเข้าถึง เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแบบครบครัน เปิดโอกาสให้เข้าไปใช้ประโยชน์ในเวลากลางวัน หลังจากภารกิจต่างๆ เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา หรือสวนสัตว์ เป็นต้น ลักษณะของกิจกรรมได้แก่ การเดินเล่น หรือการปิกนิกในสวนสาธารณะ การเล่นเครื่องเล่นของเด็ก หรือการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ในสนามกีฬา เป็นต้น

2. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นธรรมชาติ (Resource based recreation areas)

มีลักษณะเด่นอยู่ที่ความสะดวกในการเข้าถึง เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งชุมชน หรือเมือง เปิดโอกาสให้ผู้ไปใช้ประโยชน์กระทำกิจกรรมต่างๆ หลากรูปแบบ และสามารถพักผ่อนในพื้นที่เหล่านั้นได้ เช่น ภูเขา ป่าไม้ แหล่งน้ำธรรมชาติ หรือชายหาดในอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น เนื่องจากการเดินทางไปเยือน ต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ช่วงเวลาในการใช้จึงเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดประจำปี ลักษณะของกิจกรรมได้แก่ การชมทัศนียภาพ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติหรือตั้งแคมป์พักแรม เป็นต้น

3. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ประโยชน์และธรรมชาติร่วมกัน (Intermediate -recreation areas) พื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้จัดอยู่ระหว่างกลางของพื้นที่ที่กล่าวมาแล้ว ทั้งในเชิงภูมิศาสตร์ และการใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่จะไม่ห่างจากชุมชนมากนัก และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างดี ช่วงเวลาของการใช้ประโยชน์มีทั้งในเวลากลางวันและในวันสุดสัปดาห์ พื้นที่มีขนาดใหญ่กว่าแบบที่หนึ่ง แต่เล็กกว่าแบบที่สอง ได้แก่ รีสอร์ทต่างๆ ลักษณะของกิจกรรมได้แก่ การตั้งแคมป์พักแรม ปิกนิก เล่นเรือ หรือว่ายน้ำ เป็นต้น

สอดคล้องกับคลาวสัน (เอกราณ เสรีภาณุ, 2553: 22; อ้างอิงจาก Clawson; et al. n.d.) ที่ได้จำแนกทรัพยากรนันทนาการโดยแบ่งจากที่ตั้ง ระดับการพัฒนาประเภทของกิจกรรมในพื้นที่ ช่วงเวลาการเข้าไปใช้พื้นที่ ขนาดของพื้นที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ประโยชน์ (User oriented recreation areas) มีลักษณะเด่นอยู่ที่ความสะดวกในการเข้าถึง เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแบบครบครัน เปิดโอกาสให้เข้าไปใช้ประโยชน์ในเวลากลางวัน หลังจากภารกิจต่างๆ เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา หรือสวนสัตว์ เป็นต้น ลักษณะของกิจกรรม ได้แก่ การเดินเล่น หรือการปิกนิกในสวนสาธารณะ การเล่นเครื่องเล่นของเด็ก หรือการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ในสนามกีฬา เป็นต้น

2. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นธรรมชาติ (Resource based recreation areas) มีลักษณะเด่นอยู่ที่ความสะดวกในการเข้าถึง เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งชุมชน หรือเมือง เปิดโอกาสให้ผู้ผู้ใช้ประโยชน์กระทำกิจกรรมต่างๆ หลายรูปแบบ และสามารถพักผ่อนในพื้นที่เหล่านั้นได้ เช่น ภูเขา ป่าไม้ แหล่งน้ำ ธรรมชาติ หรือชายทะเลในอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น เนื่องจากการเดินทางไปเยือน ต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ช่วงเวลาในการใช้จึงเป็นช่วงวันสุดสัปดาห์หรือวันหยุดประจำปี ลักษณะของกิจกรรมได้แก่ การชมทัศนียภาพ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติหรือตั้งแคมป์พักผ่อน เป็นต้น

3. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ประโยชน์และธรรมชาติร่วมกัน (Intermediate - recreation areas) พื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้จัดอยู่ระหว่างกลางของพื้นที่ที่กล่าวมาแล้ว ทั้งในเชิงภูมิศาสตร์ และ การใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่มักจะไม่ห่างจากชุมชนมากนัก และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างดี ช่วงเวลาของการใช้ประโยชน์มีทั้งในเวลากลางวันและในวันสุดสัปดาห์ พื้นที่มีขนาดใหญ่กว่าแบบที่หนึ่ง แต่เล็กกว่าแบบที่สอง ได้แก่ รีสอร์ทต่างๆ ลักษณะของกิจกรรมได้แก่ การตั้งแคมป์พักผ่อน ปิกนิก เล่นเรือ หรือว่ายน้ำ เป็นต้น

จากข้อมูลเบื้องต้น สามารถได้ว่า กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ กิจกรรมที่เลือกทำด้วยความสมัครใจ เพื่อให้เกิดความสุข การพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยกิจกรรมนันทนาการเป็นสิ่งที่พื้นฐานที่ทุกหน่วยงานควนให้การสนับสนุน จัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ ที่ก่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลาย สร้างแรงจูงใจ สร้างมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่นันทนาการให้ เพื่อให้เกิดการเลือกทำกิจกรรมนันทนาการที่ดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เกิดความสุข สร้างคุณภาพชีวิตพื้นฐานที่ดีให้กับประชาชน ส่งผลให้เกิดเป็นสังคมคุณภาพต่อไป

5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกรมการทหารสื่อสาร กระทรวงกลาโหม

ประวัติกรมการทหารสื่อสาร

ภารกิจและการจัดส่วนราชการของกรมการทหารสื่อสาร

สุวรรณี อ่อนวรรณ (2550: 66-72) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกองยุทธการและการข่าวกรมการทหารสื่อสาร ม.ป.ป. รวบรวมไว้ว่า กิจกรรมสื่อสารของกองทัพไทย ในสมัยก่อนที่จะจัดหน่วยสื่อสารขึ้น โดยเฉพาะนั้น การสื่อสารกองทัพบกใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “เครื่องสัญญาณ” โดยมีเจ้าหน้าที่กรมทหารช่าง เป็นผู้ปฏิบัติการใช้เครื่องสัญญาณที่ว่านั้น ส่วนหน่วยทหารเหล่าอื่นๆ ก็ต้องจัดหาขึ้นสำหรับใช้เครื่องสัญญาณของตนเอง ทั้งนี้มีความเป็นมาตามที่ทหารสื่อสารในอดีตได้ค้นคว้ามาบันทึกไว้ตามลำดับดังนี้

ร.ศ.126 หรือ พ.ศ.2450 มีคำสั่งยุทธนาธิการ ที่ 37/1914 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม ร.ศ.126 กำหนดให้นายทหารที่ไปราชการนำสมุดไดคดโทรเลขทหารบกไปด้วย เมื่อมีราชการสำคัญจะได้สื่อสารกันโดยสะดวกและตามคำสั่งยุทธนาธิการ ที่ 146/10410 ลงวันที่ 26 กันยายน ร.ศ.126 ได้กำหนดเครื่องหมายเลขสัญญาณขึ้นสำหรับธงคู่ และธงเดี่ยวในข้อบังคับการใช้เครื่องเลขสัญญาณ ร.ศ.124 เป็นการกำหนดความหมายของการใช้ธงสัญญาณ

พ.ศ.2456 หน่วยทหารช่างเป็นผู้ปฏิบัติการใช้สัญญาณส่วนธงสัญญาณนั้น หน่วยทหารเหล่าอื่น ก็ต้องจัดทหารขึ้นสำหรับใช้เครื่องสัญญาณตามข้อบังคับเลขสัญญาณ พ.ศ.2456

พ.ศ.2456 ตามข้อบังคับว่าด้วยการติดต่อสื่อสาร พ.ศ.2465 กำหนดให้มีเครื่องสัญญาณระยะไกล คือ โทรเลข โทรศัพท์ วิทยุโทรศัพท์ โคมสัญญาณ และกระจกสัญญาณ ส่วนเครื่องสัญญาณระยะไกล ได้แก่ ธงสัญญาณ แผ่นเกล็ดสัญญาณมือ และแขนสัญญาณ ในปีนี้กระทรวงกลาโหมได้ออกประมวลข้อบังคับสำหรับทหารบกเล่ม 1 ลักษณะปกครองและระเบียบการในกองทัพบกกำหนดให้กรมจเรทหารช่างมีหน้าที่เกี่ยวกับทหารช่างและเครื่องมือและให้แผนกที่ 2 มีหน้าที่ในการใช้เครื่องสัญญาณ

พ.ศ.2467 เป็นปีที่ถือได้ว่ามีการจัดเหล่าสื่อสารขึ้นเป็นครั้งแรก คือ ตามคำสั่งสำหรับทหารบก ที่ 37/4863 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2467 ได้ใช้อัตราของโรงเรียนทหารสื่อสารขึ้นอยู่ในกรมจเรการช่างทหารบก แก่คำว่า พลสัญญาณ เป็นพลสื่อสาร คำว่า เครื่องสัญญาณเป็นการสื่อสารกำหนดให้มี “ชนิดทหารสื่อสาร” และระบุให้มีสีเมดมะพร้าวเป็นสัญญาณลักษณะของทหารสื่อสารกองโรงเรียนทหารสื่อสารที่ตั้งขึ้นใหม่ได้แปรสภาพมาจากกองพันที่ 2 ช่างเครื่องสัญญาณของกรมช่างทหารบกที่ 1 มี ร.อ.ชิต ธรรมทัต เป็นผู้บังคับกองและได้แปรสภาพ กองร้อยที่ 2 ของกองพันนี้เป็นกองทหารสื่อสารขึ้นตรงต่อโรงเรียนทหารสื่อสาร กองโรงเรียนทหารสื่อสารเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อ กรมจเรการช่างทหารบก ตั้งอยู่ที่ 149 ถนนพระราม 5 ตำบลถนนนครไชยศรี (สะพานแดง บางซื่อ) อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร เป็นการเริ่มต้นกำเนิดของเหล่าทหารสื่อสารและหน่วยทหารสื่อสาร ซึ่งได้เจริญวัฒนาถาวรมาจนเป็นกรมการทหารสื่อสารอยู่ในปัจจุบันนี้

พ.ศ.2501 ได้รับการปรับปรุงอัตราการจัดของกรมการทหารสื่อสารเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่การปฏิบัติราชการอีกครั้งหนึ่ง ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2501 ตั้งอยู่ที่ 149 ถนนพระราม 5 แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โดยแบ่งหน่วยขึ้นตรงออกเป็นกองต่างๆ และส่วนการศึกษา ดังนี้

1. ภารกิจหน้าที่

1.1 วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต จัดหา ส่งกำลังซ่อมบำรุง บริการ ในกิจการของเหล่าทหารสื่อสารและสิ่งอุปกรณ์สื่อสาร

1.2 วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการสื่อสาร กิจการโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ทั้งปวง รวมทั้งสนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชาและการสื่อสาร ตลอดจนการสงครามข่าวสารของกองทัพบก

1.3 กำหนดหลักนิยมและทำตำราส ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารสื่อสาร มีเจ้ากรมการทหารสื่อสารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

2. การแบ่งมอบ เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกองทัพบก

3. ขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ที่สำคัญ

3.1 ปฏิบัติการสื่อสารสนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชาและการสื่อสาร รวมทั้งให้การเสนอแนะทางวิชาการเกี่ยวกับกิจการสายสื่อสารและการสารสนเทศ

3.2 เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับ การ และดำเนินการเกี่ยวกับการส่งกำลังและซ่อมบำรุงอุปกรณ์สายสื่อสารให้กับหน่วยต่างๆ ของกองทัพบก

3.3 วิจัย พัฒนา กำหนดหลักนิยม จัดทำตำราและคู่มือ เกี่ยวกับวิทยาการสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสงครามอิเล็กทรอนิกส์และการสงครามข่าวสาร

3.4 วางแผน อำนวยการ จัดทำหลักสูตร แผนการสอนและดำเนินการฝึกศึกษากำลังพลเหล่าทหารสื่อสารและเหล่าทหารอื่นตามที่ได้รับมอบ

4. การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ กรมการทหารสื่อสารแบ่งส่วนราชการออกเป็น

4.1 กองกำลังพล มีหน้าที่

4.1.1 ให้คำปรึกษาและขอเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการในเรื่องงานธุรการทั่วไป

4.1.2 ดำเนินงานเกี่ยวกับการธุรการและการธุรการกำลังพล ภายในกรมการทหารสื่อสาร

4.1.3 เก็บรักษาแบบธรรมเนียม ระเบียบข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ ของทางราชการ

4.1.4 งานแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับ การ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังพลของเหล่าทหารสื่อสาร

4.1.5 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.2 กองยุทธการและการข่าว มีหน้าที่

4.2.1 งานแผนอำนวยการ ประสานงานและกำกับการ กำหนดนโยบาย การกำหนดหลักนิยมในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี และการส่งกำลังบำรุงของเหล่าทหารสื่อสาร การจัดหน่วยทหารสื่อสาร ตลอดจนการดำเนินการ เกี่ยวกับการข่าวกรองทางเทคนิคของเหล่าทหารสื่อสาร รวมทั้งการรักษาความปลอดภัย

4.2.2 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.3 กองส่งกำลังบำรุง มีหน้าที่

4.3.1 งานแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการดูแลเกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสารให้กับหน่วยต่างๆ ในกองทัพบก และประสานงาน ในกิจการส่งกำลังบำรุงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสายงานสื่อสาร

4.3.2 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.4 กองปลัดบัญชา มีหน้าที่

4.4.1 งานแผน อำนวยการ ประสานงาน และควบคุมการบริหารทรัพยากร เพื่อสนับสนุนแผนปฏิบัติงานของหน่วย

4.4.2 ดำเนินการและกำกับเกี่ยวกับงบประมาณ การควบคุมภายใน การตรวจสอบ และวิเคราะห์การจกระบบงาน

4.4.3 พัฒนาและกำกับการดูแลระบบการเงินการบัญชีของหน่วย และหน่วยรองให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและนโยบายของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้รวมทั้งการสถิติและวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินด้วย

4.4.4 พัฒนาและดำเนินการตรวจสอบและวิเคราะห์การบริหารงานตามแผนงานโครงการของหน่วย

4.4.5 สำนวจและวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานเพื่อปรับปรุงการจัดหน่วยและระบบการดำเนินงานที่ไม่เกี่ยวกับยุทธวิธี

4.4.6 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.5 กองการเงิน มีหน้าที่

4.5.1 ดำเนินการ เบิกรับ-จ่าย เก็บรักษาเงินและการบัญชีเงินของหน่วยให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

4.5.2 เสนอแนะและให้คำปรึกษาทางด้านการเงินและการบัญชีแก่ผู้บังคับบัญชา

4.5.3 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.6 กองการสื่อสาร มีหน้าที่

4.6.1 ดำเนินการสื่อสารให้แก่หน่วยต่างๆ ของกองทัพบก ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ด้วยเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดที่มีอยู่และระบบโทรคมนาคมกองทัพบก

4.6.2 ดำเนินการสื่อสารให้แก่หน่วยต่างๆ ของกองทัพบก ด้วยเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดที่มีอยู่และระบบโทรคมนาคมกองทัพบก

4.6.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตั้งโทรศัพท์ให้แก่บุคคลและหน่วยต่างๆ ในกองทัพบก

4.6.4 ดำเนินการสื่อสารร่วมกับเหล่าทัพอื่นๆ และส่วนราชการอื่นตามความจำเป็น

4.6.5 จัดตั้งและปฏิบัติงานศูนย์ข่าวสนับสนุนกองทัพบก

4.6.6 ดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุงระบบสื่อสารโทรคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเก็บรักษาเครื่องมือสื่อสารและสิ่งอุปกรณ์

4.6.7 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.7 กองวิทยาการ มีหน้าที่

4.7.1 จัดทำหลักนิยมและตำราเกี่ยวกับการสื่อสารทางยุทธวิธีการสงครามอิเล็กทรอนิกส์ และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้ความถี่วิทยุ

4.7.2 วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาเครื่องมือสื่อสารของกองทัพบก ตลอดจนการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร

4.7.3 จัดทำหลักนิยม ออกแบบผลิตและการใช้อักษรลับและการส่งกำลังบำรุงอักษร

4.7.4 ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการห้องสมุด และประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์เป็นส่วนรวม

4.8 กองจัดหา มีหน้าที่

4.8.1 เตรียมการ อำนาจการ ดำเนินการจัดหา จ้างเหมาสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสารและสายยุทธบริการอื่น

4.8.2 วางแผน และดำเนินการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนการจัดหาของกองทัพบก

4.8.3 กำหนดนโยบายการจัดหาให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้อง

4.8.4 กำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินการจัดหาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด

4.8.5 เสนอแนะผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวิธีการจัดหาสิ่งอุปกรณ์และการบริการ

4.8.6 ตรวจสอบและรายงานผลการจัดห่าบันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.9 กองการกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีหน้าที่

4.9.1 ดำเนินงานกิจการกระจายเสียง ถ่ายทอดเสียง ขยายเสียงวิทยุโทรทัศน์และโฆษณาตามความต้องการของกองทัพบก

4.9.2 ซ่อมสร้าง ดัดแปลง คั่นคว่ำ ทดลองเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องตลอดจนทำการควบคุมดูแลทางเทคนิค ในการปฏิบัติงาน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

4.9.3 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.10 กองการภาพ มีหน้าที่

4.10.1 ดำเนินการถ่ายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ และเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับการฝึกการศึกษา การประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการทางจิตวิทยาให้กับหน่วยต่างๆ ในกองทัพบก

4.10.2 บันทึกภาพเหตุการณ์งานพิธีต่างๆ ของกองทัพบก

4.10.3 ดำเนินการถ่ายภาพทำรูปติดบัตรประจำตัวทหารกองประจำการ และดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจการภาพ เพื่อเพิ่มความชำนาญให้กับกำลังพลในกองทัพบก

4.10.4 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.11 กองผลิตสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร มีหน้าที่

4.11.1 ให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาหารือแก่ผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการในเรื่องเกี่ยวกับ วิศวกรรมการของเครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

4.11.2 วางแผน แนะนำ กำกับดูแล แก้ไข และดัดแปลงเกี่ยวกับวิศวกรรมการของเครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับหน่วยเกี่ยวข้องอื่นๆ

4.11.3 ดำเนินการผลิตเครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการนี้ รวมทั้งแบตเตอรี่แห่งเพื่อสนับสนุนกองทัพบก

4.11.4 ออกแบบ คั่นคว่ำ ทดลอง และพัฒนาเครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์แบตเตอรี่แห่งและอุปกรณ์เกี่ยวกับการนี้

4.11.5 ดำเนินการฝึกเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญในการผลิต

4.11.6 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.12 กองซ่อมเครื่องสื่อสาร มีหน้าที่

4.12.1 ควบคุมอำนวยการ และดำเนินการซ่อมบำรุงเครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ในกองทัพบกและหน่วยอื่น ที่ได้รับมอบหมายรวมทั้งการซ่อมและดัดแปลงกล่องวงจรของเครื่องสื่อสารชนิดต่างๆ

4.12.2 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.13 กองบริการ มีหน้าที่

4.13.1 ดำเนินการสนับสนุนหน่วยต่างๆ ของกรมการทหารสื่อสารเกี่ยวกับการรักษาการณ์ การพลาดิการ การสวัสดิการ การบันเทิง การสรรพาวุธ การขนส่ง การยุทธโยธา การพิมพ์ การรักษาพยาบาล การบริการลูกมือ และแรงงาน ตลอดจนการฝึกอบรมทหารภายในหน่วย

4.13.2 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.14 กองคลังสื่อสาร มีหน้าที่

4.14.1 อำนวยการ กำกับดูแลการบริหารงานคลัง การซ่อมบำรุงและการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร

4.14.2 ควบคุมสถานภาพสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร ให้เป็นไปตามนโยบายการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก

4.14.3 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

4.15 โรงเรียนทหารสื่อสาร มีหน้าที่

4.15.1 อำนวยการ และดำเนินการฝึกศึกษา และอบรมกำลังพลเหล่าทหารสื่อสาร และเหล่าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของกองทัพบก รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาผู้เข้ารับการฝึกศึกษาของโรงเรียนทหารสื่อสาร

4.15.2 บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

กรมการทหารสื่อสาร เป็นหน่วยงานราชการ ที่มีการจัดพื้นที่ให้บริการนันทนาการสำหรับบุคลากร มีพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ มีสถานที่สำหรับออกกำลังกายรวมถึงพื้นที่สำหรับนันทนาการไว้เพื่อรองรับความต้องการทางด้านนันทนาการของข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ รวมไปถึงข้าราชการที่พักอาศัย บุตรหลานครอบครัวข้าราชการ ประชาชนทั่วไป

สถานที่ออกกำลังกายภายในกรมการทหารสื่อสาร

1. สนามฟุตบอล จำนวน 2 สนาม (สนามแข่งขัน, สนามฝึกซ้อม)
2. โรงยิมพลศึกษา (วอลเลย์บอล, บาสเกตบอล, แบดมินตัน)
3. สนามเทนนิส
4. สระว่ายน้ำ
5. ฟิตเนสและห้องซาวน่า
6. สนามโดร์ฟกอล์ฟ
7. สนามเปตอง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธนากรวิชัยกุล (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันของเพศ อายุ สถานภาพการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทกลุ่มของนักท่องเที่ยว จำนวนวันพัก และจำนวนครั้งที่มาศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรีมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนความแตกต่างกันของสถานภาพ การสมรส ประสบการณ์ท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติต่างๆ และประเภทของกิจกรรมนันทนาการ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน

คณินิจ เสกสรรสุคติกุล (2546) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในสวนพฤกษชาติคลองจั่น กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและแหล่งของการรับรู้ข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านปริมาณในสวนพฤกษชาติคลองจั่น กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประเภทของกลุ่มที่เข้ามาใช้บริการช่วงเวลา ประชาชนเข้ามาใช้บริการ ประเภทของกิจกรรมที่มาใช้บริการ และแหล่งของการรับรู้ข่าวสารต่างมีความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านคุณภาพในสวนพฤกษชาติคลองจั่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

กฤช อัจฉริยาภิรมย์ (2550) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริการนันทนาการของสวนวชิรเบญจทัศ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการนันทนาการของสวนวชิรเบญจทัศ กรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนันทนาการของสวนวชิรเบญจทัศ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการบริการนันทนาการในระดับมาก ด้านที่พึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ รองลงมา คือ ด้านข้อมูลและกิจกรรม ด้านบุคลากร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

2. อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนันทนาการของสวนวชิรเบญจทัศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร (2551) ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาเขตลาดกระบังเป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีแหล่งข้อมูลหลัก คือหมู่บ้านจัดสรรกรณีศึกษา จำนวน 10 แห่ง ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 352 ราย รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจและแบบสังเกตแบบสอบถาม การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึกการศึกษาใช้แบบแผนการวิจัยแบบไม่ทดสอบ ประเภทศึกษาความสัมพันธ์ด้วยค่าความถี่ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าควอไทล์ไคสแควร์ สถิติทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนกลางในแต่ละชุมชนมีผลต่อการพัฒนารูปแบบพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรในด้านส่งเสริมการใช้งานและการบำรุงรักษาโดยมีการกำหนดรูปแบบการจัดการพื้นที่ส่วนกลางอย่างชัดเจนมีการเก็บค่าบำรุงรักษาพื้นที่ส่วนกลางและมีคณะผู้ดำเนินการบริหารงานทั้งนี้การพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรดังกล่าวจำเป็นต้องมีการกำหนดรูปแบบการจัดการที่ชัดเจนเพื่อกำหนดแผนงานการพัฒนาได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนและต่อเนื่องตามช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้พื้นที่ส่วนกลางดังกล่าวตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยได้มากที่สุดการสรุบนโยบายการจัดการพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสนับสนุนหลัก 3 ประการ คือ 1)ความตระหนักในการมีส่วนร่วมพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรร 2)ความต้องการของผู้อยู่อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร 3)แนวทางการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรในระยะสั้นและระยะยาวโดยทั้งหมดนี้จะต้องนำมาเป็นองค์ประกอบในการวางนโยบายการจัดการพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรอย่างยั่งยืนต่อไป

ศโรธร เร่งสมบุญรุข (2555) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน ในการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ จำนวน 20 คนกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 2 คนกลุ่มคณะกรรมการบริหารศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน และกลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกของศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 400 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศูนย์กีฬาทั้งภายในและภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมเป็นจำนวน 6 คน ประเมินแนวทางด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Objective-ItemCongruence: IOC)ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีดังนี้

ทรัพยากรในการจัดการ

1. ด้านการจัดการมนุษย์หรือบุคคล ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่มีความรู้ ในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการดำเนินงานและมีขอบเขตหน้าที่การทำงานที่ชัดเจน
2. ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีการชี้แจงและแจกแจงรายละเอียดของงบประมาณที่บริหารและมีค่าสมัครสมาชิกที่มีความเหมาะสม
3. ด้านการจัดการวัตถุดิบ ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีสนามและอุปกรณ์กีฬาอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและมีความปลอดภัยและมีที่จอดรถที่เพียงพอและสะดวกต่อการเข้าใช้
4. ด้านการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีเว็บไซต์มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรจัดขึ้นมีข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และในการเข้าใช้ต้องมีความรวดเร็ว

กระบวนการจัดการ

1. ด้านการวางแผน ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีนโยบายและแผนพัฒนางาน สอดคล้องกับแผนนโยบายของจุฬาฯ วัตถุประสงค์ของศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ และมีการกำหนดแผนระยะสั้นและระยะยาว
2. ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องให้บริการเพื่อประโยชน์ด้านการเรียน การสอนและการวิจัยของมหาวิทยาลัย มีการให้บริการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแก่สมาชิกของศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ และประชาชนทั่วไป
3. ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีการประเมินผลในการให้บริการด้านกีฬาแก่สมาชิก มีการติดตามความคืบหน้าของงานเป็นระยะ เพื่อให้แน่ใจว่างานได้รับการปฏิบัติไปอย่างไร มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนและวัตถุประสงค์ของศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ

ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาฯ ต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการปรับปรุงการปฏิบัติงาน การจัดวัสดุอุปกรณ์รวมถึงสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับยุคสมัย

เถียรรัตน์ ภาฯฯ และ ธนาวุฒิ บุญเหลือ (2556) ศึกษา พื้นที่นันทนาการที่เหมาะสมของนิสิตที่อยู่อาศัยในพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยมหาสารคามเขตพื้นที่ขามเรียงในพื้นที่ศึกษาควรมีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่นันทนาการเพื่อให้รองรับความต้องการและตอบสนองต่อรูปแบบของกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแนวทางในการพัฒนาพื้นที่นันทนาการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดควรเป็นสวนสาธารณะระดับย่านที่มีขนาด 30-75 ไร่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณชุมชนหอพักในพื้นที่ท่าขอนยาง

เนื่องจากมีความหนาแน่นของหอพักมากกว่าและควรเน้นพื้นที่สำหรับการออกกำลังกายและจัดให้มีลานกีฬากลางแจ้งหลายประเภทรวมถึงพื้นที่สำหรับการพักผ่อนที่มีภูมิทัศน์ที่สวยงามและจัดให้มีที่จอดรถจักรยานยนต์มากที่สุดเพราะนิสิตส่วนใหญ่ใช้จักรยานยนต์ในการเดินทางและควรให้ความสำคัญกับระบบแสงสว่างอย่างทั่วถึงเนื่องจากนิสิตส่วนใหญ่จะมาทำกิจกรรมในช่วงเย็นโดยจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีจึงจะเป็นพื้นที่ที่เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วณัฐพงศ์ เบญจพงศ์ (2557) การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวในชุมชนและ 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการในชุมชนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการบำบัดกลุ่มตัวอย่างคนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากประชากรของคนพิการที่อาศัยอยู่ในชุมชนปิ่นเจริญเครื่องมือวิจัยประกอบไปด้วยแบบสอบถามความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการมีค่าระหว่าง 0.6 1.0 ค่าความเชื่อมั่น 0.95 2) โปรแกรมฝึกอบรมการใช้เวลารว่างนันทนาการและนันทนาการบำบัดพร้อมแบบวัดความรู้มีค่าระหว่าง 0.8 0 ค่าความเชื่อมั่น 0.75 และ 3) โปรแกรมนันทนาการบำบัดเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวในชุมชนพร้อมแบบวัดคุณภาพชีวิตมีค่า IOC ระหว่าง 0.6 1.0 ค่าความเชื่อมั่น 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยร้อยละส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t)

ผลการวิจัยพบว่า 1) คนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการร่างกายจิตใจสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับมากและ 2) หลังเข้าร่วมโปรแกรมบริการนันทนาการบำบัด 10 สัปดาห์คนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวมีระดับคุณภาพชีวิตด้านการดำรงอยู่ (Being) โดยรวมดีกว่าก่อนเข้าร่วมเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านสุขภาพร่างกาย ความคิดความรู้สึกและความเชื่อคุณค่าของบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ระดับคุณภาพชีวิตด้านการเป็นเจ้าของ (Belonging) โดยรวมดีกว่าก่อนเข้าร่วมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสถานที่พักอาศัยและทำงานการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในชีวิตและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นอกจากนี้ระดับคุณภาพชีวิตการเปลี่ยนแปลง (Becoming) โดยรวมดีกว่าก่อนเข้าร่วมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันการทํากิจกรรมเพื่อความสนุกสนานและการทํากิจกรรมเพื่อเยี่ยมเยียนและพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

คิม (Kim. 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “นโยบายรัฐบาลสำหรับการส่งเสริมกีฬาเพื่อมวลชนในประเทศเกาหลี” การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์นโยบายที่เสนอโดย เลส ปาล (Les Pal. 1987) เพื่อศึกษาทบทวนนโยบายรัฐบาลสำหรับการส่งเสริมกีฬาเพื่อมวลชนในประเทศเกาหลีได้ มีการศึกษาสิ่งที

เป็นตัวกำหนดแนวทางการปฏิบัติของรัฐบาลสำหรับกีฬาเพื่อมวลชน จากมุมมองด้านสังคม ประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์นโยบายด้านการกีฬาเพื่อมวลชนของรัฐบาลปัจจุบันรวมทั้งผลที่ได้รับทำให้สามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของโปรแกรมที่จัดอยู่ได้

ทิลแมน (สมบัติกาญจนกิจ. 2535: 18; อ้างอิงจาก Tilman. 1984) ได้ศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในช่วงเวลาว่างของคนและชุมชนวัตถุประสงค์เพื่อหาความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการของคนและชุมชนผลการศึกษาสรุปความต้องการได้ 10 ประการ

1. ต้องการสร้างประสบการณ์ใหม่
2. ต้องการเป็นที่ยอมรับหรือยกย่องจากผู้อื่น
3. ต้องการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อหนีความเครียด
4. ต้องการความมั่นคงปลอดภัย
5. ต้องการเป็นผู้นำผู้นำกลุ่มหรือควบคุมสถานการณ์
6. ต้องการตอบสนองและมีปฏิริยาทางสังคม
7. ต้องการกิจกรรมทางจิตใจเพื่อก่อให้เกิดอารมณ์สุขสงบ
8. ต้องการความคิดสร้างสรรค์พัฒนาความคิด
9. ต้องการบริการผู้อื่นและอยากจะเป็นที่ต้องการ
10. ต้องการกิจกรรมการเคลื่อนไหวและการทดสอบสมรรถภาพ

อ็อตโต (Otto. 1972: 627-A) ได้ทำการศึกษาการใช้และขอบข่ายการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่พอหาได้ในโรงเรียนรัฐบาลเพื่อการจัดการนันทนาการในเขตการศึกษารัฐวิสคอนซินโดยมีความมุ่งหมายที่จะสำรวจสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่พอหาได้ในโรงเรียนรัฐบาลเพื่อการจัดการนันทนาการชุมชนในเขตการศึกษารัฐวิสคอนซินเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามและศึกษาเอกสารต่างๆผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่ากฎหมายของรัฐวิสคอนซิน ส่งเสริมให้ชุมชนใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่พอหาได้ในโรงเรียนรัฐบาลเพื่อการจัดการนันทนาการโดยมีคณะกรรมการศึกษาหน่วยงานนันทนาการชุมชนเป็นผู้วางนโยบายจัดโครงการนันทนาการจัดผู้นำผู้ให้คำปรึกษาและการให้บริการด้านอื่นๆอย่างไรก็ตามห้ามการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมนันทนาการเช่นการจัดกิจกรรมทางด้านการค้าและการปกครองหรืองานเลี้ยงสังสรรค์ที่มีแอลกอฮอล์นอกจากนี้ยังได้ศึกษาขอบเขตของการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นน้อยมากปัญหาที่เกิดจากการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆคือผู้นำและผู้ให้คำปรึกษาไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมภาวโรงของโรงเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนแม้ว่าจะได้ค่าเช่าสิ่งอำนวยความสะดวกแล้วก็ตามและบางโรงเรียนเพื่อการศาสนาแต่มิได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในระเบียบและนโยบาย

ก๊อดเบย์ (Godbay. 2005) ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของวิชานันทนาการ กิจกรรมสร้างสรรค์ และประโยชน์จากสวนสาธารณะ รวมถึงการมีส่วนร่วม ต่องานวิจัยด้านการใช้ชีวิตกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา งานวิจัยด้านนันทนาการได้สร้างองค์ความรู้ที่ช่วยให้เข้าใจและเพิ่มคุณภาพการมีชีวิตที่ดี รวมถึงการศึกษาด้านการใช้เวลว่าง การกระตุ้นให้มีการริเริ่มและคงอยู่ของกิจกรรม อิทธิพลของการเก็บค่าใช้บริการและการใช้สวนสาธารณะในเมือง สิ่งแวดล้อม การเดินทาง นโยบายกลางของนันทนาการและรูปแบบการบริหารจัดการยังเป็นส่วนสำคัญต่องานวิจัยด้านนันทนาการนี้โอกาสในการศึกษาด้านนันทนาการและการใช้สวนสาธารณะ ควรจะรวมถึงการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ช่วงเวลาการใช้ชีวิต อิทธิพลของสิ่งกระตุ้นต่างๆ การใช้การวัดผลจากเป้าหมายของกิจกรรมทางกายภาพและการสร้างพันธมิตรกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ในการศึกษากิจกรรมด้านกายภาพต่างๆ ข้อเสนอต่างๆ รวมถึงการสัมมนาด้านการอบรมการศึกษานันทนาการและวิธีวิจัยต่างๆ การเปลี่ยนแปลงในการกระจายข้อเสนอทุน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้มีความร่วมมือด้านงานวิจัยในสาขาอื่นๆ และประเด็นเฉพาะทาง

หวัง (Hwang. 2005) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและสถานที่ดึงดูดใจเป็นบทเรียนในการใช้บริการล่ามของสวนสาธารณะแห่งชาติในไต้หวัน ประสบการณ์จากบทเรียนนี้เป็น การสร้างตัวอย่างความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว คุณภาพการบริการล่าม และสถานที่ดึงดูดใจ ข้อมูลจากการสำรวจนักท่องเที่ยวมากกว่า 2,400 คน ตั้งแต่เดือน มกราคม ถึง ธันวาคม 2545 ซึ่งออกมาเป็นผลทั้งหมดมากกว่า 70% ในการศึกษา ตัวอย่างโครงสร้างสมการซึ่งใช้สำหรับทดสอบทฤษฎีและการพัฒนา เสนอการครอบคลุมสองรูปแบบ โดยการเข้าใจกลุ่มตัวอย่างซึ่งใช้เวลาอย่างต่อเนื่อง แตกต่างจากการทดสอบแบบเจาะจง การประเมินผลและการเจาะจงของมาตรการกลุ่มตัวอย่างใช้เป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ ซึ่งผลลัพธ์ได้แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีผลออกมาในทางบวกในเรื่องของคุณภาพการบริการของล่ามมากไปกว่านั้น งานวิจัยนี้ยังเป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญสำหรับการจัดการสวนสาธารณะแห่งชาติของไต้หวันให้มีการปรับปรุงคุณภาพการบริการของล่าม เพื่อพัฒนาการให้บริการของสวนสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ ผู้พักอาศัย ผู้ใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร จำนวน 2,435 คน (ข้อมูลจากกรมการทหารสื่อสารสำรวจเดือนพฤษภาคม 2559)

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจสภาพพื้นที่และสัมภาษณ์สัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายบริการจัดการดูแลพื้นที่ทางนันทนาการ และผู้ใช้บริการพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสารโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับแบบสอบถามได้แก่

1. ผู้บริหาร จำนวน 2 คน
2. เจ้าหน้าที่/บุคลากรในหน่วยงาน จำนวน 7 คน
3. ผู้ใช้บริการพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสารจำนวน 120 คน โดยแบ่งออกเป็น
 - 3.1 กลุ่มผู้ใช้บริการภายในพื้นที่ จำนวน 60 คน
 - 3.2 กลุ่มผู้ใช้บริการจากภายนอก จำนวน 60 คน

การสัมภาษณ์จนกระทั่งข้อมูลที่ได้ไม่มีการแปรผันเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

(Accidental Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

แบบสัมภาษณ์ซึ่งสัมภาษณ์กับผู้บริหาร จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่/บุคลากรกรมการทหารสื่อสาร 7 คน และผู้ใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ แบ่งเป็น กลุ่มผู้ใช้บริการภายในพื้นที่ จำนวน 60 คน และ กลุ่มผู้ใช้บริการจากภายนอกจำนวน 60 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มีลักษณะการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) มีการกำหนดแบบสัมภาษณ์ไว้ จำนวนทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ด้านบริการการจัดการ ด้านบุคลากรและผู้ใช้บริการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านพื้นที่ทางนันทนาการลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดไว้ แต่สามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนได้ การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารงานวิจัย ปรินิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยพื้นที่สภาพ ความต้องการ และการจัดการนันทนาการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. ศึกษาสภาพโดยทั่วไปของกรมการทหารสื่อสาร เพื่อดูสภาพปัญหา และการจัดการบริหารพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร
3. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและขอคำปรึกษาจากประธานควบคุมปรินิพนธ์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอที่ประธานควบคุมปรินิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้สำนวนภาษาและนำมาแก้ไขปรับปรุง
5. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (ดังภาคผนวก ข) เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (content validity) ของแบบสัมภาษณ์
6. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ประธานควบคุมปรินิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
7. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเก็บข้อมูล ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปยื่นต่อกรรมการทหรรสื่อสาร เพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการทำการสำรวจสภาพ ปัญหา การจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการของกรรมการทหรรสื่อสาร และทำการสัมภาษณ์จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลจากการสำรวจสภาพ ปัญหา การจัดการบริหารเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรรมการทหรรสื่อสาร มาสรุปเป็นรายด้านและนำเสนอในรูปแบบความเรียง
2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรรมการทหรรสื่อสารมาสรุปเนื้อหา ถอดเทปสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง เรียบเรียง สรุปและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ตามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) ที่มีการกำหนดแบบสัมภาษณ์ไว้ จำนวนทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ด้านบริหารการจัดการ ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านพื้นที่ทางนันทนาการลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดไว้ เพื่อสามารถสะท้อนถึงความมุ่งหมายของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ 2 ประการ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และการจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

จากสำรวจสภาพ ปัญหา การจัดการบริหาร และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารกายภาพ โดยทั่วไปพื้นที่โดยรอบกรมการทหารสื่อสารมีการจัดการอย่างเป็นระเบียบ เนื่องจากเป็นหน่วยงานราชการ มีการจัดสรรพื้นที่ทางนันทนาการตามบริเวณต่างๆ รอบกรมการทหารสื่อสาร เป็นการบริหาร ในการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยลักษณะทางกายภาพแบ่งตามพื้นที่ทางนันทนาการได้ดังนี้

สนามฟุตบอล มีจำนวน 2 สนาม (สนามแข่งขัน, สนามฝึกซ้อม) ลักษณะทางการกายภาพโดย ภาพเป็นสนามมาตรฐานที่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี พื้นที่สนามใช้การได้ปกติ สภาพโดยรวมมีร่ม เนื่องจากมีต้นไม้รอบบริเวณสนาม จากการสำรวจพบว่า บริเวณสนามไม่มีไฟสปอร์ตไลท์ ทำให้การใช้ งานสนามในช่วงกลางคืนไม่เหมาะสม สามารถใช้งานได้ช่วงกลางวันเท่านั้น

โรงยิมพลศึกษา เป็นโรงยิมขนาดใหญ่ มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อใช้เล่นกีฬาชนิดต่างๆ ประกอบ ไปด้วยวอลเลย์บอล, บาสเกตบอลและแบดมินตันแบ่งชนิดกีฬาตามวันลักษณะทางการกายภาพทั่วไป โรงยิมพลศึกษามีขนาดใหญ่ มีความทรุดโทรมในหลายจุดเนื่องจากเสื่อมโทรมไปตามสภาพกาลเวลา อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีอุณหภูมิร้อนบ้างในช่วงกลางวัน กลางคืนมีไฟสปอร์ตไลท์ให้บริการ แต่มี ลักษณะสว่างเพียงบางจุด ห้องน้ำมีขนาดเล็ก ในบางเวลาอาจไม่เพียงพอ

สนามเทนนิสจำนวน 4 สนาม โดยแบ่งเป็น สนามปกติ 3 สนาม สนามน็อคเอาท์ 1 สนาม ลักษณะทางการกายภาพทั่วไป เป็นสนามมาตรฐานที่มีบรรยากาศที่ดี เนื่องจากบริเวณโดยรอบมีภูมิทัศน์ ที่ดี ต้นไม้รอบสนามทำให้บรรยากาศดูร่มรื่น สภาพพื้นที่โดยรวมสะอาด นำเข้าใช้บริการ มีปัญหาเรื่อง ที่จอดรถบริเวณรอบสนามไม่เพียงพอ

สระว่ายน้ำจำนวน 1 สนามเป็นสระขนาดมาตรฐาน ลักษณะทางกายภาพ เป็นสระว่ายน้ำมาตรฐานที่มีการดูแลรักษาน้ำที่ดี น้ำสะอาด พื้นที่โดยรอบสระสะอาด มีปัญหาเรื่องภูมิทัศน์เนื่องจากติดกับอาคารที่เป็นอาคารสำนักงาน และติดกับ โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ของกรมการทหารสื่อสาร ทำให้ขาดความเป็นส่วนตัว ไม่มีหลังคา ทำให้ช่วงอากาศร้อนจัดหรือฝนตกไม่สามารถใช้พื้นที่สระได้ ห้องน้ำไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย มีความเสื่อมโทรมตามการใช้งานและการเวลา

ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่ามีพื้นที่ทั้งหมด 2 ชั้น มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นจุดออกกำลังกายประเภทต่างๆ เช่น จุดออกกำลังกายแบบใช้ระบบของความทนทาน (Weight Training) และจุดออกกำลังกายแบบใช้ระบบหัวใจ(Cardio Endurance Training)และในส่วนของห้องซาวน่า ห้องโยคะ

สนามไตรฟกอล์ฟพื้นที่โล่งด้านหน้าเป็นต้นไม้ใหญ่ ด้านทางมีตึกอาคารเรียน 3 ชั้น ด้านขวามีก่อนผ่านเข้าออกกรมทหารจากสนามกอล์ฟประมาณ 400 เมตร สนามเป็นสนามสำหรับไตรฟกอล์ฟเพื่อฝึกซ้อมสำหรับผู้เริ่มต้น มีลูกกอล์ฟไว้ให้บริการสำหรับผู้เข้าใช้ไว้เช่า

สนามเบตองมี 4 สนามตั้งอยู่บริเวณหน้าโรงยิมพลศึกษา พื้นที่โดยรอบเป็นตึก สนามใช้ได้ตามปกติ โดยอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น ผู้เข้าใช้บริการจะต้องนำอุปกรณ์มาเอง

การจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการกรมการทหารสื่อสารพบว่า มีขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ที่สำคัญดังนี้

1. ปฏิบัติการสื่อสารสนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชา และการสื่อสาร รวมทั้งให้การเสนอแนะ คำแนะนำทางวิชาการเกี่ยวกับกิจการสายสื่อสาร และการสารสนเทศ
2. เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการ เกี่ยวกับการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงอุปกรณ์สายสื่อสารให้กับหน่วยต่างๆ ของกองทัพบก
3. วิจัย พัฒนา กำหนดหลักนิยม จัดทำตำราและคู่มือ เกี่ยวกับวิทยาการ สิ่งอุปกรณ์ สายสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสงครามอิเล็กทรอนิกส์
4. วางแผน อำนวยการ จัดทำหลักสูตร แผนการสอนและดำเนินการฝึกศึกษา กำลังพลเหล่าทหารสื่อสาร และเหล่าทหารอื่นตามที่ได้รับมอบ

อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานราชการที่มีการจัดพื้นที่ให้บริการนันทนาการสำหรับบุคลากร มีพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ มีสถานที่สำหรับออกกำลังกายรวมถึงพื้นที่สำหรับนันทนาการ ไว้เพื่อรองรับความต้องการทางด้านนันทนาการของข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ รวมไปถึงข้าราชการที่พักอาศัย บุตรหลานครอบครัวข้าราชการและประชาชนทั่วไปเนื่องจากประชากรที่อาศัยในพื้นที่มีเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความต้องการพื้นที่และกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย ซึ่งข้อมูลจากกรมการทหารสื่อสารสำรวจ เดือนพฤษภาคม 2559 มีผู้ใช้บริการสถานที่ออกกำลังกายภายในกรมการทหารสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ ผู้พักอาศัยและประชาชนทั่วไป จำนวน 2,435 คน (ข้อมูลจากกรมการทหารสื่อสารสำรวจ เดือนพฤษภาคม 2559)

สถานที่ออกกำลังกายภายในกรมการทหารสื่อสารประกอบด้วย

1. สนามฟุตบอล จำนวน 2 สนาม (สนามแข่งขัน, สนามฝึกซ้อม)
2. โรงยิมพลศึกษา (วอลเลย์บอล, บาสเกตบอล, แบดมินตัน)
3. สนามเทนนิสจำนวน 4 สนาม (สำหรับเล่น 3 สนาม สำหรับน็อคบอร์ด 1 สนาม)
4. สระว่ายน้ำจำนวน 1 สนาม
5. ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่า
6. สนามโดว์ฟกอล์ฟ
7. สนามเปตอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายบริการจัดการดูแลพื้นที่ทางนันทนาการ และผู้ใช้บริการของกรมการทหารสื่อสารกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน บุคลากร จำนวน 7 คน และผู้ใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร โดย ทำให้แบ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการภายในพื้นที่ 60 คน และกลุ่มผู้ใช้บริการจากภายนอก 60 คน ทำให้ทราบถึงสภาพ ปัญหา การจัดการบริหาร และทราบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร โดยแบ่งตามองค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's ได้แก่ ด้านบริหารการจัดการ ด้านบุคลากรและผู้ใช้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนาการ

ด้านบริหารการจัดการ(Management) เป็นกระบวนการจัดการบริหารควบคุมพื้นที่ให้บริการนันทนาการกรมการสื่อสาร ซึ่งพื้นที่ให้บริการนันทนาการมีเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยแบ่งส่วนพื้นที่ที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปได้ใช้บริการและเก็บค่าบริการ ได้แก่ ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่า สนามฟุตบอล สนามแบดมินตัน สนามเทนนิส และสระว่ายน้ำและส่วนของบุคลากรภายในกรมการสื่อสารสามารถใช้บริการฟรีในทุกพื้นที่สถานที่ออกกำลังกายภายในกรมการทหารสื่อสารเนื่องจากเป็นนโยบายของผู้บริหาร ได้กล่าวว่าเป้าหมายคือมีพื้นที่ให้ออกกำลังกายสำหรับกำลังพล ทหารต้องแข็งแรง ได้มีการออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของโรงยิมพลศึกษาจะมีการบริหารโดยแบ่งวันในการจัดพื้นที่สนามโดยแบ่งเป็นสนามแบดมินตัน 4 สนาม และแบ่งเป็นสนามบาสเกตบอล 1 สนาม วันจันทร์-ศุกร์ ในส่วนอื่นๆ จะมีการดูแลพื้นที่ โดยแบ่งการดูแลเป็นหน่วยๆ ไป เพื่อให้การดูแลครอบคลุมทั่วถึง

เวลาการให้บริการ ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่า วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 10.00-21.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-21.00 น. สนามฟุตบอลวันราชการ เวลา 15.00-18.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-18.00 น. วันพุธ (สำหรับกำลังพลกรมการทหารสื่อสารเท่านั้น) เวลา 13.00-18.00 น. วันจันทร์ถึงใช้สนาม เนื่องจากปรับปรุงซ่อมแซม สนามแบดมินตัน วันราชการ เวลา 09.00-20.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-20.00 น. วันพุธ (สำหรับกำลังพลกรมการทหารสื่อสารเท่านั้น) เวลา 13.00-20.00 น. และมีการแบ่ง

การในนามสำหรับการเล่น โดยสนามที่ 1 สำหรับผู้หัดใหม่และเยาวชน สนามที่ 2 สำหรับนายทหารผู้ใหญ่ และแขกรับเชิญ สนามที่ 3-4 สำหรับทุกคนที่สามารถเล่นเกมได้ สระว่ายน้ำ วันราชการ เวลา 09.00-20.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 07.00-20.00 น

ใช้ระเบียบกรมการทหารสื่อสาร เป็นระเบียบปฏิบัติ ประกอบด้วยระเบียบกรมการทหารสื่อสาร ว่าด้วยการดำเนินการและการบริหารสนามกีฬา พ.ศ. 2555 และระเบียบกรมการทหารสื่อสาร ว่าด้วยการดำเนินการและการบริหารสนามกีฬา พ.ศ. 2542

การบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารในภาพรวมมีการจัดการที่ดี เป็นไปตามกฎระเบียบทางราชการ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ใจกลางเมืองที่มีประชาชนอยู่เป็นจำนวนมาก และประชาชนมีความต้องการในหารออกกำลังกายมากขึ้น จึงทำให้มีประชาชนและหน่วยงานอื่นขอเข้าใช้บริการเป็นจำนวนมาก โดยจากการสัมภาษณ์ ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าการบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการในภาพรวมดีอยู่แล้ว เพราะพื้นที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง โอกาสที่จะมีสนามกีฬาขนาดใหญ่มีน้อย โดยส่วนใหญ่พื้นที่ที่มีสนามฟุตบอลจะมีแต่กรมทหารเท่านั้น สังเกตได้ว่าหน่วยงานราชการอื่นจะไม่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีสนามฟุตบอล มีเพียงส่วนราชการเดียวที่มีสนามกีฬาช่วยส่งเสริมการออกกำลังกาย เนื่องจากกำลังทหารเป็นหน่วยงานที่กำลังพลต้องมีสุขภาพที่แข็งแรง เพื่อนำไปสู่การทำงานที่สมบูรณ์

การบริหารการจราจรเข้า-ออกพื้นที่นันทนาการอาจมีปัญหาติดขัดบ้าง เนื่องจากมีที่พักอาศัย ส่วนกลางของกองทัพบกในบริเวณกรมทหารสื่อสาร จากการสัมภาษณ์ มีเรื่องของการขอใช้เส้นทางเข้าออก เนื่องจากมีที่พักอาศัยส่วนกลางของกองทัพบกอยู่ในบริเวณกรมทหารสื่อสาร จึงได้มีการเปิดทางให้ผ่านเข้าออกเพื่อลดปัญหาการจราจรภายนอก ช่วงเวลาที่มีการจราจรหนาแน่น มีผู้อาศัยราวๆ 3,000 คน รถเข้าออกหลายร้อยคันเข้าและเย็น จะมีรถจำนวนมากใช้เส้นทางผ่านกรมทหารสื่อสาร อาจจะกระทบการออกกำลังกายบ้างและส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการพื้นที่นันทนาการบ้างเล็กน้อย แต่ไม่ใช่ปัญหาหลัก ยังอยู่ในการควบคุมบริหารได้ดี โดยรวมการจัดสรรพื้นที่ทางนันทนาการมีการจัดการที่มีระบบ ระเบียบและมีประสิทธิภาพ

ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ(Man) เป็นการบริหารกำลังคนพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสารด้วยการใช้กำลังพลของนายทหารชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้บริหารวางนโยบายพื้นที่ให้บริการนันทนาการ ใช้กำลังพลของทหารชั้นประทวนในการเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลในส่วนขอพื้นที่ให้บริการนันทนาการ ประกอบด้วย สนามฟุตบอล โรงยิมพลศึกษา (วอลเลย์บอล,บาสเกตบอล,แบดมินตัน) สนามเทนนิสสระว่ายน้ำ ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่าโดยเฉพาะในส่วนขอเจ้าหน้าที่โรงยิมพลศึกษาเจ้าหน้าที่จะต้องทำหน้าที่ในการดูแลสลับปรับเปลี่ยนการใช้สนาม สนามวอลเลย์บอล,สนามบาสเกตบอล และสนามแบดมินตันเจ้าหน้าที่และกำลังพลมีความเพียงพอต่อการให้บริการในพื้นที่ทางนันทนาการต่างๆ

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก(Materials) เป็นการบริหารพื้นที่ให้บริการ นันทนาการของกรมการสื่อสารโดยการเปิดสนามฟุตบอล โรงยิมพลศึกษา สนามเทนนิสสระว่ายน้ำ ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่าให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสได้ใช้ สนามที่มีขนาดมาตรฐาน ซึ่งพื้นที่ใจกลางเมืองจะหาสนามที่มีขนาดมาตรฐานได้ยาก และการใช้ โรงยิมพลศึกษา เป็นสนามที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นสนามที่สามารถเล่นกีฬาได้ 3 ชนิดกีฬา ประกอบด้วยสนาม วอลเลย์บอล, บาสเกตบอลและแบดมินตัน มีจุดบริการที่นั่งพัก จุดบริการขายน้ำ-อาหารแต่พื้นที่ ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสารก็มีปัญหาบางประการในเรื่องของความเก่าของสนาม จำนวนของสนามที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ เนื่องจากเป็นสนามที่อยู่ในใจกลางเมือง และเป็นสนามที่มีขนาดมาตรฐานจึงเป็นที่สนใจของผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก เช่น ระบบน้ำภายใน ห้องน้ำของสนามต่างๆ ชำรุด หลังคารั่วซึม พื้นสนามต่างๆ เก่าหลุดร่อน อุปกรณ์ไฟฟ้าส่องสว่างไม่เพียงพอ มีกลิ่นของน้ำเน่าเสีย ไม่มีระบบการยืม-คืนอุปกรณ์ พื้นที่ของศูนย์ออกกำลังกายในบางจุด มีพื้นที่ที่เล็กเกินไปเมื่อเทียบกับอุปกรณ์ที่มี จากการสัมภาษณ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาตามส่วนพื้นที่ สามารถแยกออกได้ดังนี้

1. ห้องน้ำ ปัญหาที่พบ เช่น ระบบน้ำภายในห้องน้ำของสนามต่างๆ ชำรุดแรงดันน้ำน้อย น้ำไม่ไหล ห้องน้ำเล็กห้องน้ำไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ
2. สนามกีฬา ปัญหาที่พบ เช่น หลังคารั่ว พื้นสนามเก่า หลุด ร่อน แสงไฟสว่างไม่เพียงพอ
3. ส่วนของศูนย์ออกกำลังกาย พื้นที่มีขนาดเล็กไม่สมดุลกับอุปกรณ์ที่มีมากกระจุกที่ใช้เพื่อช่วยให้เห็นท่าทางการใช้อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ
4. ส่วนของสระว่ายน้ำ พื้นกระเบื้องใต้สระหลุด ร่อน ไม่มีหลังคาคลุมสระเพื่อป้องกันแสงแดด
5. ส่วนของสนามเทนนิส ไม่มีที่นั่งในร่ม สนามไม่ทันสมัย พื้นที่จอดรถสำหรับผู้ให้บริการ ไม่เพียงพอหากตรงกับวันประชุมของหน่วยงาน

ด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนาการ(Money) เป็นการบริหารในส่วนของงบประมาณที่มีการจัดสรรอย่างเป็นระบบ ช่วยให้การบริการพื้นที่ทางนันทนาการมีการดูแลอย่างสม่ำเสมอ สามารถบำรุงซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดหรือไม่พร้อมใช้งานได้ทันทีและมี การเก็บค่าบริการ ในการเข้าใช้พื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสาร โดยแยกเป็นสนาม ดังนี้

1. สนามฟุตบอล มีการเก็บค่าบริการแบ่งเป็น
 - ค่าบำรุงการใช้สนามเป็นหมู่คณะ คู่ละ 1,200 บาท/ครั้ง/2 ชั่วโมง
 - ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ประจำสนาม คู่ละ 300 บาท/ครั้ง/2 ชั่วโมง
 - ค่าอุปกรณ์ในการเตรียมสนามคู่ละ 300 บาท/ครั้ง/2 ชั่วโมง

2. สนามเบตมินตันมีการเก็บค่าบริการแบ่งเป็น

- สมาชิก ข้าราชการและครอบครัว ยกเว้นค่าบำรุง
- บุคคลภายนอก แบ่งเป็นค่าบำรุงสนาม ครั้งละ 15 บาท และค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ครั้งละ 5 บาท

3. สนามเทนนิสมีการเก็บค่าบริการแบ่งเป็น

- สมาชิกสามัญ (ข้าราชการ) 150 บาท/เดือน
- สมาชิกวิสามัญ (ข้าราชการเกษียณ 500 บาท/เดือน ข้าราชการนอกสังกัด 600 บาท/เดือนบุคคลทั่วไป 700 บาท/เดือน)
- ใช้บริการเป็นครั้ง 50 บาท/ครั้ง
- ค่าเช่าสนาม ไม่เปิดไฟ 120 บาท/ชั่วโมง เปิดไฟ 180 บาท/ชั่วโมง

4. สระว่ายน้ำมีการเก็บค่าบริการแบ่งเป็น

- สมาชิกสามัญ (ข้าราชการและครอบครัว)
ผู้ใหญ่ 20 บาท/คน/ครั้ง เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี 10 บาท/คน/ครั้ง
- สมาชิกวิสามัญ (ข้าราชการนอกสังกัด)
ผู้ใหญ่ 25 บาท/คน/ครั้ง เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี 15 บาท/คน/ครั้ง
- สมาชิกวิสามัญ (บุคคลภายนอก)
ผู้ใหญ่ 30 บาท/คน/ครั้ง เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี 20 บาท/คน/ครั้ง
- บุคคลภายนอก
ผู้ใหญ่ 40 บาท/คน/ครั้ง เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี 30 บาท/คน/ครั้ง

5. ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่ามีการเก็บค่าบริการแบ่งเป็น

- สมาชิกราย 1 ปี 6,200 บาท
- สมาชิกราย 6 เดือน 4,200 บาท
- สมาชิกราย 3 เดือน 2,200 บาท
- สมาชิกราย 1 เดือน 1,100 บาท
- สมาชิกรายวัน/ครั้ง 50 บาท

6. สนามโดว์ฟกอล์ฟ ไม่มีค่าบริการเช่าสนาม แต่มีค่าเช่าลูกกอล์ฟสำหรับฝึกซ้อม

7. สนามเปตองไม่มีการเก็บค่าบริการ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่าส่วนของพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกองบริการ ซึ่งกองบริการมีหน้าที่ดำเนินการสนับสนุนหน่วยต่างๆ ของกรมการทหารสื่อสารเกี่ยวกับการรักษาการณ์ การพลการ การสวัสดิการ การบันเทิง การสรรพาวุธ การขนส่ง การยุทธโยธา การพิมพ์ การรักษาพยาบาล การบริการลูกมือ และแรงงาน ตลอดจนการฝึกอบรมทหารภายในหน่วย อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการบันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายบริการจัดการดูแลพื้นที่ทางนันทนาการ และผู้ให้บริการของกรมการทหารสื่อสารกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน บุคลากร จำนวน 7 คน กลุ่มผู้ให้บริการภายในพื้นที่จำนวน 60 คน และ กลุ่มผู้ให้บริการจากภายนอกจำนวน 60 คน ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร โดยแบ่งตามองค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's ได้แก่ ด้านบริหารการจัดการ ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารการเงินพื้นที่ทางนันทนาการ

แนวทางการพัฒนาด้านบริหารการจัดการ(Management)เป็นกระบวนการพัฒนาการจัดการบริหารควบคุมพื้นที่ให้บริการนันทนาการกรมการทหารสื่อสาร เพื่อใช้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ที่แนวนโยบายของผู้บริหารเน้นการจัดการพื้นที่ให้บริการนันทนาการกรมการทหารสื่อสาร ให้มีความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ สำหรับกำลังพลทหารเพื่อฝึกสมรรถภาพ ความแข็งแรงอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องด้วยพื้นที่อันจำกัดของกรมทหารสื่อสารที่ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ จึงใช้การบริหารจัดการในการใช้สนามเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่ผู้ให้บริการอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ(Man) เป็นการบริหารกำลังคนพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร การใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด โดยการเน้นพื้นที่ภายในกรมทหารสื่อสารให้บุคลากรภายในได้มีโอกาสได้ออกกำลังกาย ฝึกความแข็งแรง โดยใช้กิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายที่มีในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์แก่บุคลากรอย่างสูงสุด โดยเป็นสวัสดิการและขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรและไม่มีเก็บค่าบริการใดใดทั้งสิ้น อีกทั้งยังเน้นความสำคัญโดยกำหนดวันที่ให้บริการแก่บุคลากรภายในโดยเฉพาะ

แนวทางการพัฒนาด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก(Materials) เป็นการบริหารวัสดุในการดำเนินงานพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร การทำให้สิ่งเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุดโดยเน้นการปรับปรุง ซ่อมแซม อย่างสม่ำเสมอ โดยการตั้งงบประมาณในการบำรุงรักษาเป็นประจำทุกๆ ปีงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี เนื่องจากเห็นว่าเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งของกำลังพล มีการปรับปรุงพื้นที่ มีการจัดงบประมาณในการบำรุงรักษาเสมอ อย่างเช่นในปี พ.ศ.2560 มีการวางแผนซ่อมโรงยิมพลศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ก่อสร้างมานาน แต่

ก็มีดูแลซ่อมแซมตลอด ทั้งนี้ในปีพ.ศ.2560 จะมีการซ่อมแซมครั้งใหญ่ ส่วนพื้นที่นันทนาการอื่นๆ ก็เป็นไปตามปีงบประมาณ แต่มีการจัดงบประมาณในส่วนการดูแลนี้ตลอด ที่ผ่านมายังไม่มีปัญหาเรื่องของงบประมาณในส่วนนี้ เพราะทางผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนในเรื่องพื้นที่สำหรับออกกำลังกาย และเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่ง

แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนาการ(Money) เป็นการบริหารเงิน การเก็บค่าบริการ การจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยกรมการทหารสื่อสาร ไม่เพียงแต่ตั้งของงบประมาณจากราชการเพียงอย่างเดียวในการปรับปรุงซ่อมแซมพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสารแต่กรมการทหารสื่อสารยังมีการบริหารจัดการในส่วนของการเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการภายนอก เพื่อนำเงินที่ได้รับจากการเก็บค่าบริการแยกตามสนามข้างต้นมาเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการปรับปรุงสนาม ซักอุปกรณ์เพิ่มเติม ก่อให้เกิดความทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ใช้บริการ โดยค่าบริการที่เก็บนั้นถึงว่าเป็นค่าบริการที่อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าหากเทียบ กับสถานที่ให้บริการของหน่วยงานอื่นทั่วไป โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับค่าบริการ เนื่องจากเป็นราคาที่สามารถใช้บริการได้บ่อย และรู้สึกว่าเป็นราคาเหมาะสมกับการบริการที่ได้รับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งความมุ่งหวังไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และการจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ซึ่งสัมภาษณ์กับผู้บริหาร จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่/บุคลากรกรมการทหารสื่อสาร 7 คน และผู้ให้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ แบ่งเป็น กลุ่มผู้ให้บริการภายในพื้นที่ จำนวน 60 คน และกลุ่มผู้ให้บริการจากภายนอกจำนวน 60 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มีลักษณะการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มีลักษณะการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) มีการกำหนดแบบสัมภาษณ์ไว้ จำนวนทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านพื้นที่ทางนันทนาการ ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดไว้ แต่สามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเก็บข้อมูล ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปยื่นต่อกรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานครขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการทำการสัมภาษณ์และจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลจากสำรวจ และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มาสรุปเป็นรายด้านและนำเสนอในรูปแบบความเรียง
2. นำข้อมูลจากสัมภาษณ์มาสรุป เรียบเรียง และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร สามารถสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และการจัดการบริหารพื้นที่ทางนันทนาการ กรมการทหารสื่อสาร โดยแบ่งตามองค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's

ด้านบริการการจัดการ(Management)พื้นที่ให้บริการนันทนาการมีเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยแบ่งส่วนพื้นที่ที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปได้ใช้บริการและเก็บค่าบริการ ได้แก่ ห้องออกกำลังกายศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่าสนามฟุตบอลสนามแบดมินตัน สนามเทนนิส และสระว่ายน้ำและส่วนของบุคลากรภายในกรมการสื่อสารสามารถใช้บริการฟรีในทุกพื้นที่สถานที่ออกกำลังกายภายในกรมการทหารสื่อสารเนื่องจากเป็นนโยบายของผู้บริหารเวลาการให้บริการ ห้องออกกำลังกายศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่า วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 10.00-21.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-21.00 น.สนามฟุตบอลวันราชการ เวลา 15.00-18.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-18.00 น.วันพุธ (สำหรับกำลังพลของกรมการสื่อสารเท่านั้น) เวลา 13.00-18.00 น. วันจันทร์ถึงดใช้สนาม เนื่องจากปรับปรุงซ่อมแซม สนามแบดมินตัน วันราชการ เวลา 09.00-20.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09.00-20.00 น.วันพุธ (สำหรับกำลังพลกรมการสื่อสารเท่านั้น) เวลา 13.00-20.00 น.และมีการแบ่งการใส่นามสำหรับการเล่นโดยสนามที่ 1 สำหรับผู้หัดใหม่และเยาวชน สนามที่ 2 สำหรับนายทหารผู้ใหญ่และแขกรับเชิญ สนามที่ 3-4 สำหรับผู้ให้บริการทั่วไปสระว่ายน้ำ วันราชการ เวลา 09.00-20.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 07.00-20.00 น. ใช้ระเบียบกรมการสื่อสาร เป็นระเบียบปฏิบัติ ประกอบด้วยระเบียบกรมการสื่อสาร ว่าด้วยการดำเนินการและการบริหารสนามกีฬา พ.ศ. 2555 และระเบียบกรมการสื่อสาร ว่าด้วยการดำเนินการและการบริหารสนามกีฬา พ.ศ. 2542 การบริหารการจราจรเข้า-ออกพื้นที่นันทนาการอาจมีปัญหาติดขัดบ้าง

ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ(Man)บริหารกำลังคนพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสารด้วยการใช้กำลังพลของนายทหารชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้บริหารวางแผนนโยบายพื้นที่ให้บริการนันทนาการ ใช้กำลังพลของทหารชั้นประทวนในการเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลในส่วนขอพื้นที่ให้บริการนันทนาการ ประกอบด้วย สนามฟุตบอล โรงยิมพลศึกษา (วอลเลย์บอล, บาสเกตบอล, แบดมินตัน) สนามเทนนิส สระว่ายน้ำ ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่าโดยเฉพาะในส่วนขอเจ้าหน้าที่โรงยิมพลศึกษา เจ้าหน้าที่จะต้องทำหน้าที่ในการดูแลสลับปรับเปลี่ยนการใช้สนาม สนามวอลเลย์บอล, สนามบาสเกตบอล, และสนามแบดมินตัน และในส่วนขอศูนย์ออกกำลังกายเจ้าหน้าที่จะทำหน้าที่ในการคิดสร้างสรรค์กิจกรรมนันทนาการ ตรวจเช็คความพร้อมการใช้งานอุปกรณ์เครื่องเล่นภายในศูนย์ออกกำลังกาย พร้อมทั้งการจัดทำแผนการเพิ่มอุปกรณ์เครื่องเล่นให้เพียงพอต่อผู้ให้บริการ

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก(Materials)เปิดสนามฟุตบอล โรงยิมพลศึกษา สนามเทนนิส สระว่ายน้ำ ศูนย์ออกกำลังกายและห้องซาวน่าให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสได้ใช้สนามที่มีขนาดมาตรฐาน ซึ่งพื้นที่ใจกลางเมืองจะหาสนามที่มีขนาดมาตรฐานได้ยากลำบาก และการใช้โรงยิมพลศึกษา เป็นสนามที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นสนามที่สามารถเล่นกีฬาได้ 3 ชนิดกีฬา ประกอบด้วยสนามวอลเลย์บอล, บาสเกตบอล และแบดมินตัน มีจุดบริการที่นั่งพัก จุดบริการขายน้ำ-อาหาร แต่พื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสารก็มีปัญหาบางประการในเรื่องของความเก่าแก่ของสนาม จำนวนของสนามที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ เนื่องจากเป็นสนามที่อยู่ในใจกลางเมืองและเป็นสนามที่มีขนาดมาตรฐานจึงเป็นที่สนใจของผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก เช่น ระบบน้ำภายในห้องน้ำของสนามต่าง ๆ ชำรุด หลังคารั่วซึม พื้นสนามต่าง ๆ เก่าหลุดร่อน อุปกรณ์ไฟฟ้าส่องสว่างไม่เพียงพอ มีกลิ่นของน้ำเน่าเสีย ไม่มีระบบการยืม-คืนอุปกรณ์ พื้นที่ของศูนย์ออกกำลังกายมีขนาดเล็กไปเมื่อเทียบกับความต้องการในการใช้และอุปกรณ์ที่มี

ด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนาการ(Money)มีงบประมาณในการดูแลและจัดสรรพื้นที่ให้บริการทางนันทนาการในงบประมาณประจำปี แต่เนื่องด้วยเป็นในลักษณะหน่วยงานราชการ การจัดสรรงบประมาณจะเป็นไปตามในแต่ปีงบประมาณนั้นๆ ทำให้ในบางส่วนงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดสรร หรือ ดูแลปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ทำให้พื้นที่บางส่วนทรุดโทรม ไม่ทันสมัย หรือไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในบางส่วน มีการเก็บค่าบริการพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการสื่อสาร กับประชาชนทั่วไป โดยแยกการเก็บค่าบริการตามแต่ละสนาม โดยค่าบริการที่เรียกเก็บเป็นค่าบริการที่เรียกเก็บถูก เมื่อเทียบกับการบริการที่ได้รับ

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร โดยแบ่งตามองค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's

แนวทางการพัฒนาด้านบริการการจัดการ(Management) เน้นกระบวนการพัฒนาการจัดการบริหารควบคุมพื้นที่ให้บริการนันทนาการกรมการทหารสื่อสาร เพื่อใช้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่แนวนโยบายของผู้บริหารเน้นการจัดการพื้นที่ให้บริการนันทนาการกรมการทหารสื่อสาร ให้มีความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ สำหรับกำลังพลทหารเพื่อฝึกสมรรถภาพความแข็งแรงอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องด้วยพื้นที่อันจำกัดของกรมการทหารสื่อสารที่ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ จึงใช้การบริหารจัดการในการใช้สนามเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่ผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ(Man)เน้นการบริหารกำลังคนพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร การใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด โดยการเน้นพื้นที่ภายในกรมการทหารสื่อสารให้บุคลากรภายในได้มีโอกาสได้ออกกำลังกาย ฝึกความแข็งแรงโดยใช้กิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายที่มีในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์แก่บุคลากรอย่างสูงสุด โดยเป็นสวัสดิการและขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรและไม่มีเก็บค่าบริการใดใดทั้งสิ้น อีกทั้งยังเน้นความสำคัญโดยกำหนดวันที่ให้บริการแก่บุคลากรภายในโดยเฉพาะ

แนวทางการพัฒนาด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก(Materials) เน้นการบริหารวัสดุในการดำเนินงานพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร การทำให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุดโดยเน้นการปรับปรุง ซ่อมแซม อย่างสม่ำเสมอ โดยการตั้งงบประมาณในการบำรุงรักษาเป็นประจำทุก ๆ ปีงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี เนื่องจากเห็นว่าเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งของกำลังพล

แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนาการ(Money)เน้นการบริหารเงิน การเก็บค่าบริการ การจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยกรมการทหารสื่อสาร ไม่เพียงแต่ตั้งงบประมาณจากราชการเพียงอย่างเดียวในการปรับปรุง ซ่อมแซมพื้นที่ให้บริการนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารแต่กรมการทหารสื่อสารยังมีการบริหารจัดการในส่วนของ การเก็บค่าบริการจากผู้ให้บริการภายนอก เพื่อนำเงินที่ได้รับจากการเก็บค่าบริการแยกตามสนามข้างต้น มาเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการปรับปรุงสนาม ซ่อมอุปกรณ์เพิ่มเติม ก่อให้เกิดความทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ใช้บริการ โดยค่าบริการที่เก็บนั้นถึงว่าเป็นค่าบริการที่อยู่ในอัตราที่ต่ำหากเทียบกับสถานที่ให้บริการของหน่วยงานอื่นทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการท่องเที่ยว สโมสร อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

จากแนวทางการพัฒนาด้านบริการการจัดการ(Management) ของพื้นที่ให้บริการนันทนาการ กรมการท่องเที่ยว ที่เน้นกระบวนการพัฒนาการจัดการบริหารควบคุมเพื่อใช้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นแนวนโยบายของผู้บริหารเน้นการจัดการพื้นที่ ให้บริการนันทนาการกรมการท่องเที่ยว ให้มีความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการสำหรับกำลังพล ทหารเพื่อฝึกสมรรถภาพความแข็งแรงอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องด้วยพื้นที่อันจำกัด ที่อยู่ใจกลางเมือง ของกรมการท่องเที่ยวที่ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ จึงใช้การบริหารจัดการในการใช้สนามเพื่อให้เกิดความ เหมาะสมแก่ผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพรรณ กาญจนะจิตรา (2553: 15-19) ที่กล่าวว่า แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในชนบทของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ยังยากจนข้นแค้น มีความด้อยทั้งในทางสุขภาพ ร่างกายและฐานะทางสังคม ภาระหน้าที่ของงานพัฒนาชุมชน คือการจัดปัดเป่าแก้ปัญหาต่างๆ ของ ประชาชน หรืออีกนัยหนึ่ง ปรับปรุงชุมชนชนบทให้พ้นจากความยากจนโรคภัยไข้เจ็บ และความรู้ ใหม่ๆโดยมุ่งหวังจะให้ชาวชุมชนชนบทได้มีความสุขดังที่ชาวเมืองกำลังได้รับอยู่ในเวลานี้บ้าง และ สอดคล้องกับงานวิจัยของเจียรรัตน์ ภาชา และ ธนาวุฒิ บุญเหลือ (2556) ศึกษา พื้นที่นันทนาการที่ เหมาะสมของนิสิตที่อยู่อาศัยในพื้นที่โดยรอบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เขตพื้นที่ขามเรียงในพื้นที่ ศึกษาควรมีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่นันทนาการเพื่อให้รองรับความต้องการและตอบสนองต่อ รูปแบบของกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาพื้นที่นันทนาการให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ควรเป็นส่วนสาธารณะระดับย่านที่มีขนาด 30-75 ไร่ ตั้งอยู่ใกล้ บริเวณชุมชนหอพักในพื้นที่ท่าขอนยาง เนื่องจากมีความหนาแน่นของหอพักมากกว่า และควรเน้น พื้นที่สำหรับการออกกำลังกายและจัดให้มีลานกีฬากลางแจ้งหลายประเภท รวมถึงพื้นที่สำหรับการ พักผ่อนที่มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม และจัดให้มีที่จอดรถจักรยานยนต์มากที่สุด เพราะนิสิตส่วนใหญ่ใช้ จักรยานยนต์ในการเดินทาง และควรให้ความสำคัญกับระบบแสงสว่างอย่างทั่วถึง เนื่องจากนิสิตส่วนใหญ่จะมาทำกิจกรรมในช่วงเย็น โดยจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี จึงจะเป็นพื้นที่ที่เกิด ประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ(Man) ของพื้นที่ให้บริการนันทนาการ กรมการท่องเที่ยว ที่เน้นการบริหารกำลังคนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด โดย การให้บุคลากรภายในได้มีโอกาสได้ออกกำลังกาย ฝึกความแข็งแรง โดยใช้กิจกรรมนันทนาการที่ หลากหลายที่มีในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์แก่บุคลากรอย่างสูงสุด และเป็นสวัสดิการและขวัญกำลังใจ

ให้แก่บุคลากรและไม่มีเก็บค่าบริการใดใดทั้งสิ้น อีกทั้งยังเน้นความสำคัญโดยกำหนดวันที่ให้บริการแก่บุคลากรภายในโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพรรณ กาญจนะจิตรา (2553: 15-19) แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน โดยมีแนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ด้านความสมดุลในการพัฒนา (Balanced Development) ในการพัฒนาความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องระลึกถึงขีดความสามารถของรัฐในการสนองตอบ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์แห่งรัฐด้วยเพราะเป็นธรรมชาติอยู่เองที่ความต้องการของประชาชนนั้นมีอยู่มากมาย เกินขอบเขตความสามารถของรัฐที่จะจัดหาทรัพยากรมาสนองตอบได้หมด จึงมีแนวความคิดที่สำคัญยิ่งกว่าความต้องการของประชาชนนั้น จะต้องได้รับการนำทรัพยากรไปในทิศทางที่ความต้องการนั้นจะต้องได้รับการนำทรัพยากรไปในทิศทางที่ความต้องการนั้นจะต้องได้รับการบำบัดด้วยพลังความสามารถของชุมชนเอง บวกกับขีดความสามารถของรัฐ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของสุชา จันทรหอม (เสริมพงศ์ พงศ์ทองเมือง. 2548: 8; อ้างอิงจาก สุชา จันทรหอม. 2529: 105) ได้ให้ความหมายของความต้องการว่า มนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าได้บรรลุความต้องการตามความประสงค์ก็จะรู้สึกนิยมชมชื่นและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความต้องการเป็นเครื่องกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเพื่อสนองความต้องการหรือความจำเป็นให้จงได้ โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ได้ 3 ประการ คือ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย ความต้องการทางด้านอาหาร น้ำ อากาศ หายใจ การขับถ่าย การเคลื่อนไหว การพักผ่อน เป็นต้น 2 ความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคม ประกอบด้วย ความต้องการความรัก ความปลอดภัย ตำแหน่งทางสังคม อิสรภาพ และความสำเร็จ 3 ความต้องการทางสติปัญญา

จากแนวทางการพัฒนาด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก(Materials) ของพื้นที่ให้บริการนั้น ทนทานการกร่อนการสื่อสาร ที่เน้นการบริหารวัสดุในการดำเนินงานพื้นที่ให้บริการ ทนทานการของกร่อนการสื่อสาร การทำให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุดโดยเน้นการปรับปรุง ซ่อมแซม อย่างสม่ำเสมอ โดยการตั้งงบประมาณในการบำรุงรักษาเป็นประจำทุก ๆ ปีงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี เนื่องจากเห็นว่าเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งของกำลังพล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีประเภทพื้นที่นันทนาการของ Clawson และคณะ (2542) พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ประโยชน์ (User oriented recreation areas) มีลักษณะเด่นอยู่ที่ความสะดวกในการเข้าถึง เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแบบครบครัน เปิดโอกาสให้เข้าใช้ประโยชน์ในเวลากลางวัน หลังจากภารกิจต่างๆ เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา หรือสวนสัตว์ เป็นต้น ลักษณะของกิจกรรมได้แก่ การเดินเล่น หรือการปิกนิกในสวนสาธารณะ การเล่นเครื่องเล่นของเด็ก หรือการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ในสนามกีฬาและสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ กฤช อัจฉริยาภิรมย์ (2550) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริภารนันทนการของ สนวนชิรเบญจทัต กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการนันทนการของสวนวชิรเบญจทัต กรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนันทนการของสวนวชิรเบญจทัต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการบริการนันทนการในระดับมาก ด้านที่พึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ รองลงมา คือ ด้านข้อมูลและกิจกรรม ด้านบุคลากร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

จากแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารเงินพื้นที่ทางนันทนการ(Money)ของพื้นที่ให้บริการ นันทนการกรมการสื่อสาร ที่เน้นการบริหารเงิน การเก็บค่าบริการ การจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยกรมการทหารสื่อสาร ไม่เพียงแต่ตั้งของบประมาณ จากราชการเพียงอย่างเดียวในการปรับปรุงซ่อมแซมพื้นที่ให้บริการนันทนการของกรมการสื่อสารแต่ กรมทหารสื่อสารยังมีการบริหารจัดการในส่วนของการเก็บค่าบริการจากผู้ให้บริการภายนอก เพื่อนำเงินที่ได้รับจากการเก็บค่าบริการแยกตามสนามข้างต้น มาเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการปรับปรุงสนาม ซ่อม อุปกรณ์เพิ่มเติม ก่อให้เกิดความทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ใช้บริการ โดย ค่าบริการที่เก็บนั้นถึงว่าเป็นค่าบริการที่อยู่ในอัตราที่ต่ำหากเทียบกับสถานที่ให้บริการของหน่วยงาน อื่นทั่วไปสอดคล้องกับงานวิจัยของศโรธร เ่งสมบุญณัฐ (2555) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า แนวทางการพัฒนาศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ทรัพยากรในการจัดการด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ ได้แก่ ศูนย์กีฬาแห่งจุฬา ฯ ต้องมีการชี้แจงและแจกแจงรายละเอียดของงบประมาณที่บริหาร และมีค่าสมัครสมาชิกที่มีความเหมาะสมอีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร พุทธิภูมิพิทักษ์และคณะ (2554: 4-7) การ จัดการถือเป็นสมองขององค์กรในการจัดองค์กรจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการที่ดี รวมทั้งต้องอาศัยการวางแผนและการตัดสินใจของฝ่ายจัดการ ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลต่างๆ โดยทั่วไปการจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น และสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ ทั้งในรูปแบบของเงินเดือน ค่าตอบแทน และความ คาดหวังในหน้าที่การงาน เพื่อให้เกิดขวัญ และกำลังใจในการทำงานในความหมายนี้องค์กรเป็นบุคคล ที่ทำหน้าที่บริหารหรือจัดการกิจการต่างๆ ในองค์กรเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของ องค์กร และประสานงานให้กับสมาชิกในองค์กร ดำเนินไปในทิศทางที่เป็นเป้าหมายร่วมกันคำว่ากลุ่ม ของการจัดการนั้น บ่งบอกว่ามีผู้จัดการหลายคนมาร่วมกันทั้งนี้ในองค์กรต่างๆ จะมีการบริหารหลาย ระดับ ซึ่งมีผลต่อขอบเขตและความรับผิดชอบของแต่ละระดับนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารควรมีการปรับปรุงทัศนคติ และตัวอาคารของพื้นที่กิจกรรมนันทนาการภายในกรมการทหารสื่อสารให้มีความทันสมัย และเตรียมอุปกรณ์ในการให้เช่าเพิ่มเติมเพื่อเป็นการบริการจัดการด้านการเงินเพิ่มเติม เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง และประชาชนให้การตอบรับในการใช้บริการเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวិจัยความต้องการของผู้ใช้บริการในกรมการทหารสื่อสารเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการพื้นที่จัดกิจกรรมนันทนาการและต้องการให้ปรับปรุงในเรื่องใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพื้นที่
2. ควรศึกษารูปแบบโปรแกรมนันทนาการที่เหมาะสมกับผู้ให้บริการในพื้นที่ของกรมการทหารสื่อสาร

บรรณานุกรม

- กรมพลศึกษา. (2555). แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 2 (2555-2559). กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กิตติพงษ์ คงโพธิ์น้อย. (2552). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนโรงเรียน กาญจนานิเทศ ชัยภูมิ. ปรินทิพนิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษ อัจฉริยาภิรมย์. (2550). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนันทนาการของสวนวชิรเบญจทัศ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (นันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2534). มนุษย์สัมพันธ์. เล่ม 1. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา. หน้า166.
- ข้อมูลจากกรมการท่องเที่ยวสำรวจ. (2559,พฤษภาคม). กรุงเทพฯ: กองบริการ กรมการท่องเที่ยว.
- คณินิจ เสกสรรสุคติกุล. (2546). ความคิดเห็นของประชาชนต่อสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการในสวนพฤกษชาติคลองจั่น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คัทธูลิป บุญพิทักษ์สกุล. (2558). สภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาพื้นที่นันทนาการของชุมชนกุบแด่ร่วมใจพัฒนา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. (การกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2524). กีฬาเพื่อมวลชน. วารสารสุขศึกษา พลศึกษาและนันทนาการ (202).
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2553). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฑาทิพย์ มากนก. (2552). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินทิพนิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชยรัตน์ แพรทอง. (2555). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับมัธยมศึกษา เขตพญาไทกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชัยญีวาทภรณ์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานย่านบางลำพู.

วิทยานิพนธ์ (การวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ชูชีพยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

ณรงค์ เหล่าอุทิศวณิช. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ณัฐธาดา วิริยะ. (2554). ศึกษาปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของพนักงาน บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธนากร วิชัยกุล. (2545). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เกียรติ์ ภาชา; และ ธนาภูมิ บุญเหลือ. (2556). พื้นที่นันทนาการที่เหมาะสมของนิสิตที่อยู่อาศัยในพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยมหาสารคามเขตพื้นที่ขามเรียงวารสารการเมืองการปกครองปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – สิงหาคม 2556 การจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.

ธำรง แก้วผดุง. (2547). ความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวลต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ณัฐธิดา กาลเจริญ. (2552). ความต้องการในการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ทีวี ไบเร็ค จำกัด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

แนวความคิดในการพัฒนากรุงเทพมหานครตามแผนพัฒนาระยะ 12 ปี (พ.ศ.2552 – 2563) พื้นที่สีเขียวในรูปสวนสาธารณะ กรุงเทพมหานคร 2554 สืบค้น เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/strategy/DATA54_55/9GREEN.pdf

ปัญญา อุ้ววอูน. (2551). สภาพและความต้องการกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรบริษัทโกซอฟท์ (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บริหารคนพันธุ์บรยองก็ผู้แปลและเรียบเรียง. (2545). แผนภูมิสุดยอดกลยุทธ์การจัดการ = 100

management charts / Soichiro Nagashima. กรุงเทพฯ: มณีสร.

ฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคม. (2557). ข้อมูลชุมชน ชุมชนกุบแดงร่วมใจพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตบางเขน.

พีระพงษ์ บุญศิริ. (2542). นันทนาการและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร. (2551)การพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางหมู่บ้านจัดสรรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา

เขตลาดกระบัง. รายงานวิจัยกรุงเทพ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2542). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ .

ภัสรินทร์ รัตนบุรี. (2558). ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษา

ปริญญาตรีในสถาบันราชภัฏกาญจนบุรีนครศรีธรรมราช. ป.ป.พ.

เย็นใจเลาหวนิช. (2523, สิงหาคม – กันยายน). การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. วารสาร

การศึกษาแห่งชาติ. 14.

วณัฐพงศ์เบญจพงศ์. (2557). การพัฒนาโปรแกรมการจัดบริการนันทนาการบำบัดในชุมชนเพื่อ

ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว. ปรินญาณิพนธ์ ปรด. (การกีฬา

นันทนาการและการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

วรรณพร พุทธภูมิพิทักษ์; และคณะ. (2554). ทฤษฎีองค์การและการจัดการ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.พ.

ศโรธร เร่งสมบุญสุข. (2555). แนวทางการพัฒนาการจัดการศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์การกีฬา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

ศิริวรรณเสวีรัตน์; และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

สุชาจันทร์หอม. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.

สุนทร ต้นโพธิ์. (2553). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของประชาชน ที่เข้ามา

ใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุทธญาณโอบอ้อม. (2557). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแนวพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ พท.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุทธิชัย พลัฒาเล็ก. (2550). *สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพร บุญปก. (2551). *การศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมนันทนาการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์การกีฬา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณณี อ่อนวรรณ. (2550). *การศึกษาความคิดเห็นในการประเมินค่าผลการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้าง กรมการทหารสื่อสาร*. ปรินญานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนาวงศ์. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เสริมพงศ์ พงศ์ทองเมือง. (2548). *สภาพและความต้องการกิจกรรมของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนธยาพลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). *นันทนาการชุมชนและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *Reserch Conner*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_Activity.jsp
- อภิวัฒน์ วีระเดโช. (2552). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกราช กู้เขียว. (2555). *สภาพความต้องการการจัดกิจกรรมของนักเรียนโรงเรียนภูเขียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอนกหงษ์ทองคำ. (2542). *นันทนาการกับสังคม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Boniface, Brian G.; & Cooper, P. Christopher. (1994). *The geography of travel and tourism*. London: Heinemann.
- Butler, George D. (1959). *Introduction to Community Recreation*. New York: McGraw-Hill Book Company.

- Clawson M.; & J.L. Knetsch. (1966). *Economic of Outdoor Recreation*. Resource for The Future, Inc., The John Hopkins University Press, Baltimore.
- Cronbach, Lee joseph. (1970). *Essential of phychological testing*. New York: Harper and Raw.
- Deming, W.E. (2004). *Out of the Crisis*. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology
- Erkip, B.F. (1997). *The Distribution of Urban Public Services: the Case of Parks and Recreational Services in Ankara*. Faculty of Art, Bilkent University.
- Godbay, C.G. (2005). *Contributions of Leisure Studies and Recreation and Park Management Research to the Active Living Agenda*. Department of Recreation, Park and Tourism Management, Pennsylvania State University.
- Hwang, S.N. (2005). *The Relationship among Tourists Involvement, Place Attachment and Interpretation Satisfaction in Taiwan's National Parks*. Graduate Institute of Management Science, Ming Chuan University.
- Holbrook, James Edward. (1993, February). Current Problem and Trends in Facility Planning for Health, Physical Education, Reaction and Athletics at Colleges and Universities. *Dissertation abstracts International*. 53: 2735-A.
- Jenkins; & Pigram. (2003). *Encyclopedia of Leisure and Outdoor Recreation*. London: Routledge.
- Kim, Ho Dong. (1990). *Dissertation Abstracts International*. Government policy for promotion of sport all in South Korea.
- Knowles, M.S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. Engwood Cliff, N J: Prentice Hall Regents.
- Maslow, Abraham Horold. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York: Haper
- Murray, Henry II. (1964). *Motivation and Emotion*. Englewood Cliffs: Prentice Hall. and Row.
- Nuemayer, Martin H. (1976). *Leisure and Recreation*. New York: The Ronald Press.
- Otto, Lerbinger. (1972). *Design for Persuasive Communication*. New Jersey: Prentice Hall.
- Robbins; & DeCenzo. (2005). *หลักการบริการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หน้า 34.
- Warren, Ronald L. (1971). *"Community Change, Planned or Otherwise"* New York: Department of Rural Sociology, Cornell University, (Mimoographed).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
เรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ สกุล
2. ตำแหน่ง สังกัดสำนัก/กอง
3. บทบาทหน้าที่
4. วันที่ให้สัมภาษณ์ เวลา น. ถึง น.

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

1. ท่านมีหน้าดูแลบริหารจัดการในส่วนใดเกี่ยวกับพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

.....

มีการวางแผนในการจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการใหม่ๆหรือไม่

.....

เป็นพื้นที่กิจกรรมประเภทใด.....

.....

2. ท่านคิดว่า สภาพปัจจุบันของพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารเป็นอย่างไร

.....

ขนาดพื้นที่.....

.....

ความเพียงพอ.....

.....

ความเหมาะสม.....

.....

จากสภาพปัจจุบัน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีปัญหาหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านมีความต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

3. พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีงบประมาณสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ท่านคิดว่างบประมาณสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีจัดสรรงบประมาณสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของ
กรมการทหารสื่อสารอย่างไร

.....

.....

ปัจจุบันพื้นที่ใดบ้างที่มีค่าเช่าใช้บริการ หรือ การเช่าสถานที่

.....

.....

ท่านรู้สึกว่าการค่าบริการสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารในปัจจุบัน เหมาะสมหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

**4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ทาง
นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร**

.....

.....

.....

ความเพียงพอ.....

.....

ความทันสมัย.....

.....

ความปลอดภัย.....

.....

ท่านคิดว่าในส่วนวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่นันทนาการของกรมการทหาร
สื่อสาร มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

**5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ทางนันทนาการ
ของกรมการทหารสื่อสาร**

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าในส่วนสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มี
ปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวผู้เข้ามาใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ

.....

.....

.....

ผู้ใช้บริการ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จำนวนผู้เข้าใช้บริการ มากน้อย อย่างไร

.....

.....

ท่านคิดว่า พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ามาใช้บริการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. เวลา เปิด – ปิด ทำการ ของพื้นที่ทางนันทนาการ

.....

.....

สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการหรือไม่

.....

.....

ท่านคิดว่าช่วงเวลา เปิด – ปิด ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

8. ท่านคิดว่า ภาพรวมของการบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

จากสภาพปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหอะไรบ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

แบบสัมภาษณ์บุคลากร

เรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ สกุล
2. ตำแหน่งสังกัดสำนัก/กอง
3. บทบาทหน้าที่
4. วันที่ให้สัมภาษณ์เวลา น. ถึง น.

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

1. ท่านมีหน้าที่ดูแลในส่วนใด เกี่ยวกับพื้นที่นั้นธนาคารของกรมการทหารสื่อสาร

.....

.....

.....

มีการวางแผนในการจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการใหม่ๆหรือไม่

เป็นพื้นที่กิจกรรม | ระบอบใด

2. ท่านคิดว่า สภาพปัจจุบันของพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารเป็นอย่างไร

ขนาดพื้นที่

ความเพียงพอ.....

.....

ความเหมาะสม.....

.....

จากสภาพปัจจุบัน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีปัญหาหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านมีความต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

3. พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีงบประมาณสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการอย่างไรบ้าง

.....

.....

ท่านคิดว่างบประมาณสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีจัดสรรงบประมาณสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของ
กรมการทหารสื่อสารอย่างไร

.....

.....

ปัจจุบันพื้นที่ใดบ้างที่มีค่าเช่าใช้บริการ หรือ การเช่าสถานที่

.....

.....

ท่านรู้สึกว่าการค่าบริการสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารในปัจจุบัน เหมาะสมหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

**4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ทาง
นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร**

.....

ความเพียงพอ.....

.....

ความทันสมัย.....

.....

ความปลอดภัย.....

.....

ท่านคิดว่าในส่วนวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่นันทนาการของกรมการทหาร
สื่อสาร มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

**5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ทางนันทนาการ
ของกรมการทหารสื่อสาร**

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าในส่วนสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มี
ปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวผู้เข้ามาใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ

.....

.....

.....

ผู้ให้บริการ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จำนวนผู้เข้าใช้บริการ มากน้อย อย่างไร

.....

.....

ท่านคิดว่า พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ามาใช้บริการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. เวลา เปิด – ปิด ทำการ ของพื้นที่ทางนันทนาการ

.....

.....

.....

สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการหรือไม่

.....

.....

ท่านคิดว่าช่วงเวลา เปิด – ปิด ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

8. ท่านคิดว่า ภาพรวมของการบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการท่องเที่ยวสือสารปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

จากสภาพปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหอะไรบ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการท่องเที่ยวสือสาร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ
เรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ สกุล
2. อาชีพ... ตำแหน่ง
3. พื้นที่ที่ใช้บริการ.....ช่วงเวลาที่ใช้บริการ.....
4. วันที่ให้สัมภาษณ์เวลา น. ถึงน.

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

1. ท่านเข้ามาใช้บริการพื้นที่นันทนาการของกรมการทหารสื่อสารในส่วนใด บ่อยหรือไม่

.....

.....

ท่านมีความต้องการให้มีการเพิ่มพื้นที่ให้บริการสำหรับกิจกรรมนันทนาการใหม่ๆหรือไม่

.....

.....

เป็นพื้นที่กิจกรรมประเภทใด.....

.....

2. ท่านคิดว่า สภาพปัจจุบันของพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารเป็นอย่างไร

.....

.....

ขนาดพื้นที่.....

.....

ความเพียงพอ.....

.....

ความเหมาะสม.....

.....

จากสภาพปัจจุบัน การเข้าใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารมีปัญหาหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพของพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ท่านมีความต้องการให้มีการ
พัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

3. พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารที่ท่านใช้บริการมีการเก็บค่าบริการหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

ค่าบริการต่อครั้งที่เข้ามาใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

.....

.....

ท่านคิดว่าค่าบริการสำหรับพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารเหมาะสมหรือไม่

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้บริการสำหรับพื้นที่
ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารอย่างไร

.....

.....

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ทาง
นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

.....

.....

.....

ความเพียงพอ.....

.....

ความทันสมัย.....

.....

ความปลอดภัย.....

.....

ท่านคิดว่าในส่วนวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆในพื้นที่นันทนาการของกรมการทหาร
สื่อสาร มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

**5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ทางนันทนาการ
ของกรมการทหารสื่อสาร**

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าในส่วนสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร มี
ปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับผู้เข้ามาใช้บริการพื้นที่ทางนันทนาการ

.....

.....

.....

ผู้ให้บริการ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

จำนวนผู้เข้าใช้บริการ มีจำนวนเป็นอย่างไร

.....

.....

ท่านคิดว่า พื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ามาใช้บริการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. เวลา เปิด – ปิด ทำการ ของพื้นที่ทางนันทนาการที่ท่านใช้บริการ เหมาะสมหรือไม่

.....

.....

.....

สอดคล้องกับความต้องการของท่านหรือไม่

.....

.....

ท่านคิดว่าช่วงเวลา เปิด – ปิด ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่

.....

.....

8. ท่านคิดว่า ภาพรวมของการบริหารจัดการพื้นที่ทางนันทนาการของกรมการทหารสื่อสารปัจจุบัน เป็นอย่างไร

.....

.....

จากสภาพปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหอะไรบ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการพื้นที่ทาง
นันทนาการของกรมการทหารสื่อสาร

.....

.....

จากปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ท่านต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ผศ.ชัยโรจน์ สายพันธ์
อาจารย์ภาควิชาสันตนาการคณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อ. ดร. อนันต์ มลารัตน์
อาจารย์ประจำภาควิชาสุศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. พันโทหญิง มาริกา ปาลกะวงศ์ณ อยุธยา
.อจ.รร.รด.ศสร.ชรก.กกร.นรด
หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร
4. พันเอกนราวุฒิ ทองม่วง
หัวหน้ากองบริการ
กรมการทหารสื่อสาร
5. พันโทไพรัตน์ พรหมอม
หัวหน้าแผนกสวัสดิการ กองบริการ
กรมการทหารสื่อสาร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวภาวิณี เลิศนวลจันทร์
วันเดือนปีเกิด	11 กันยายน 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	149/184-311 ถ.พระราม 5 แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 103000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท เจเนอรัลคาร์ด เซอร์วิสเชส จำกัด แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษา จาก โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2552	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ) วิชาเอกสันตนาการ (การจัดการนันทนาการ) คณะพลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2559	การศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชากีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ